

NOVA DOBA

(NEW ERA)

URADNO GLASILO JUGOSLOVANSKE KATOLISKE JEDNOTE — OFFICIAL ORGAN OF THE SOUTH SLAVONIC CATHOLIC UNION

Letos obhajamo 40-letnico J. S. K. Jednote. Poskrbimo, da bo ta mejnik bratstva tako proslavljen kot še ni bil noben dosedanjih jubilejev.

Entered as Second Class Matter April 15th, 1926, at The Post Office at Cleveland, Ohio Under the Act of March 3rd, 1879. — Accepted for Mailing at Special Rate of Postage, Provided for in Section 1103, Act of October 3rd, 1917, Authorized March 15th, 1926. — ST. 38. CLEVELAND, OHIO, WEDNESDAY, SEPTEMBER 28th — SREDA, 28. SEPTEMBRA, 1938 VOL. XIV. — LETNIK XIV.

DRUGI VEŠTIVENI IN DRUGE SLOVENSKE VESTI

Podpisa družtev JSKJ v Illinoisu bo zborovala v nedeljo 2. oktobra dopoldne v hotelu Cermak Road in 1000 Avenue v Chicagu. Po omenjenega dne se bo v prostorih vršila velika proslava. Jednote 40-letnice. Na programu bodo govori, petje, deklamacije, kazanje slik, šaljiva "Trojčki" in druge zabave.

Priljubljeno zborovanje federacije JSKJ v državi Ohio vršilo v nedeljo 2. oktobra v Slovenskem domu na Holmes Avenue v Clevelandu in se bo začelo ob 9. uri dopoldne.

Proslava plesne veselice pri društvu št. 229 JSKJ v Wersu, Ohio, v soboto 8. oktobra. Vršila se bo v Hrvaški dvorani na 199 Lowellville Road.

Priljubljeno zborovanje federacije JSKJ v državi Ohio vršilo v nedeljo 2. oktobra v Slovenskem domu na Holmes Avenue v Clevelandu in se bo začelo ob 9. uri dopoldne.

Priljubljeno zborovanje federacije JSKJ v državi Ohio vršilo v nedeljo 2. oktobra v Slovenskem domu na Holmes Avenue v Clevelandu in se bo začelo ob 9. uri dopoldne.

Priljubljeno zborovanje federacije JSKJ v državi Ohio vršilo v nedeljo 2. oktobra v Slovenskem domu na Holmes Avenue v Clevelandu in se bo začelo ob 9. uri dopoldne.

Priljubljeno zborovanje federacije JSKJ v državi Ohio vršilo v nedeljo 2. oktobra v Slovenskem domu na Holmes Avenue v Clevelandu in se bo začelo ob 9. uri dopoldne.

Priljubljeno zborovanje federacije JSKJ v državi Ohio vršilo v nedeljo 2. oktobra v Slovenskem domu na Holmes Avenue v Clevelandu in se bo začelo ob 9. uri dopoldne.

Priljubljeno zborovanje federacije JSKJ v državi Ohio vršilo v nedeljo 2. oktobra v Slovenskem domu na Holmes Avenue v Clevelandu in se bo začelo ob 9. uri dopoldne.

Priljubljeno zborovanje federacije JSKJ v državi Ohio vršilo v nedeljo 2. oktobra v Slovenskem domu na Holmes Avenue v Clevelandu in se bo začelo ob 9. uri dopoldne.

Priljubljeno zborovanje federacije JSKJ v državi Ohio vršilo v nedeljo 2. oktobra v Slovenskem domu na Holmes Avenue v Clevelandu in se bo začelo ob 9. uri dopoldne.

Priljubljeno zborovanje federacije JSKJ v državi Ohio vršilo v nedeljo 2. oktobra v Slovenskem domu na Holmes Avenue v Clevelandu in se bo začelo ob 9. uri dopoldne.

Priljubljeno zborovanje federacije JSKJ v državi Ohio vršilo v nedeljo 2. oktobra v Slovenskem domu na Holmes Avenue v Clevelandu in se bo začelo ob 9. uri dopoldne.

Priljubljeno zborovanje federacije JSKJ v državi Ohio vršilo v nedeljo 2. oktobra v Slovenskem domu na Holmes Avenue v Clevelandu in se bo začelo ob 9. uri dopoldne.

Priljubljeno zborovanje federacije JSKJ v državi Ohio vršilo v nedeljo 2. oktobra v Slovenskem domu na Holmes Avenue v Clevelandu in se bo začelo ob 9. uri dopoldne.

Priljubljeno zborovanje federacije JSKJ v državi Ohio vršilo v nedeljo 2. oktobra v Slovenskem domu na Holmes Avenue v Clevelandu in se bo začelo ob 9. uri dopoldne.

RAZNO IZ AMERIKE IN INOZEMSTVA

PREDSEDNIKOVA APEL

Predsednik Zedinjenih držav, Franklin D. Roosevelt, je v zgodnjih jutranjih urah 26. septembra nujno pozval za vojno pripravljeno Evropo, da naj skuša rešiti svoje spore s pogajanjem, mesto s silo. Tak brzogovorni apel je bil poslan nemškemu voditelju Hitlerju in češkoslovaškemu predsedniku Benešu. Državni tajnik Cordell Hull je poslal sličen apel tudi na ministrskega predsednika Anglije in Francije.

Predsednik Roosevelt je v svojem apelu poudaril, da Amerika ni v sovraštvu z nobeno evropsko državo in da želi živeti v miru z vsem svetom. Vojna v Evropi, bi pomenila katastrofo ne le za Evropo, ampak tudi za druge dele sveta. V imenu 130 milijonskega ameriškega ljudstva in v imenu človeštva sploh torej predsednik priporoča, da se pogajanja, ki se vršijo med različnimi evropskimi državami, nadaljujejo, dokler sporne zadeve ne bodo rešene mirnim potom, pošteno in konstruktivno. Dokler se pogajanja vršijo, je upanje, da pride do poštenega kompromisa. Če se pogajanja pretrgajo, bo govorila samo sila in sila nikoli ne prinese rešitve v smeri dobre bodočnosti človeštva.

HURIKAN NA VZHODU

Pretekli teden je silen hurikan povzročil strašno opustošenje po naših severovzhodnih obalnih državah. Natančno število smrtnih žrtev ni znano, toda sodi se, da bo doseglo ali presegle število 500. Največ žrtev je utonilo, nekatere so bile ubite od porušenihi poslopji, telegrafskih drog in dreves, nekatere je ubil električni tok potrganih žic električne napeljava itd. Najhujše je bila prizadeta naša najmanjša država Rhode Island, kjer so našli 217 mrtvih; država Massachusetts izkazuje 135 mrtvih, Connecticut 54, New York 48, New Hampshire 15, New Jersey 3 in Vermont 2. Mnogo oseb je pogrešanih, tisoče jih je brez strehe. Materialna škoda še ni precejnjena, toda gotovo je, da bo segala v stotomilijone. Rdeči križ, vojaštvo federalne armade, državna milica, obrežna straža, gozdna armada, moštvo WPA podjetji, sploh vse bližnje federalne, državne in privatne pomožne skupine so mobilizirane za reševalna dela in za preprečevanje nalezljivih bolezni.

NAJHUJŠI V STO LETIH

Hurikan, ki je pretekli teden razgrajal po naših novoangelskih državah, je bil za tiste kraje najhujši v sto letih. Nekateri trdijo celo, da še nikdar v zgodovini ni naših severovzhodnih obalnih držav obiskal tak silen vihar. Hurikani so nekaj običajnega v naših jugovzhodnih in južnih državah, toda severne kraje običejejo le redkoma in še takrat z zmanjšano silo. V tem primeru pa se je po neki vremenski kaprici vihar izdivjal na naši severovzhodni obali, mesto na morju, kot običajno. Naše novoangelske države so bolj goste naseljene in tudi niso tako vajene hurikanov kot južne države, zato je izguba življenj in materialna škoda tako visoka. (Dalje na 4. str.)

GROZEČA KATASTROFA

Zdi se, kot bi bilo demokratični Češkoslovaški namenjeni, da doživi svojo drugo Belo goro. Leta 1620 so Habsburžani premagali češko vojsko pri Beli gori, nakar so Čehi za 300 let prišli pod habsburški jarem. Svetovna vojna, v kateri so Čehi mnogo žrtvovali na strani zaveznikov, jih je osvobodila in združila s Slovaki. Zavezniki so po končani vojni določili meje češkoslovaške republike. V to novo državo je bila vključena vsa kronovina Češka, obnemem Slovensko in Podkarpatsko Rusijo. V republiki je ostalo znatno število Nemcev, katerih zavezniki niso hoteli prepustiti Avstriji ali Nemčiji, deloma iz vzroka, da sovražnih držav ne povečajo, deloma da novi državi zagovarjajo gospodarski razvoj, deloma da jo z gorovjem zavarujejo proti napadom od strani Nemčije.

Skoro dvajset let so Nemci živeli v prilično dobrem sporazumu s Čehi in Slovaki. O kakem zatiranju Nemcev ni bilo govora. Imeli so svojemu številu primeren šolstvo, vse od osnovnih šol, do srednjih šol in univerze, imeli so svojemu številu primerno zastopstvo v državnem zboru in celo v kabinetu, imeli so primeren število svojih uradnikov in nemški jezik je bil enakopraven s češkim. Sploh so bili v vseh ozirom enakopravni državljani.

Toda kakor hitro je Hitler brez odpora zasedel Avstrijo, je začel delati javno za aneksijo pretežno nemških delov Češkoslovaške. S strupeno propagando je Nemčija netila nezadovoljstvo med češkimi Nemci, kričala o zatiranju istih in zahtevala za njih samoodločevanje. Češkoslovaška vlada je tekem dolgih pogajanj s svojimi Nemci pristala v važne koncesije, toda vztrajala je, da ostane republika neokrnjena.

Končno je Hitler pozval "k orožnim vajam" baje okrog dva milijona mož in zahteval, da se Češkoslovaška odreče svojim pretežno nemškim krajem v korist Nemčiji. Češkoslovaška je te zahteve odločno odklanjala. Zanašala se je na svojo vojaško zvezo s Francijo in potem nje na Anglijo. Rusija je imela s Češkoslovaško pogodbo, da ji pride v slučaju nemškega napada na pomoč le, če ji pride na pomoč tudi Francija. V tej napetosti je prišel s krovjo kupčijo angleški ministrski predsednik Chamberlain. Podal se je, osebno na posvetovanje k Hitlerju, ki mu je predložil svoje pogoje. Chamberlain se je nato vrnil v London, kamor so bili pozvani na posvet tudi francoski državnik. Tam so sklenili za ceno miru žrtvovati Češkoslovaško, to je, da naj Češkoslovaška odstopi pretežno nemške dele republike Nemčiji. Češkoslovaška vlada je oklevala, in prosila za nadaljna pogajanja, toda iz Londona in Pariza je dobila navodilo, da se mora ukloniti, sicer se bo z Nemci borila sama, ker ji pri tem ne bosta pomagali niti Francija niti Anglija.

Češkoslovaška vlada je uvidela, da se sama ne more meriti z močno Nemčijo in je v tej desperatnosti pristala v delno razkasanje dežele, po pogojih, odobrenih od Anglije in Francije. V Češkoslovaški je vsled tega nastala silna razburjenost in vlada Milana Hodže je morala odstopiti. Predsednik Edvard Beneš je sestavil novo vlado, v kateri zavzema mesto ministr- (Dalje na 2. strani)

POŠTNE OBLETNICE

Ameriški poštni sistem beleži letos tri zanimive obletnice. Leta 1638, po neki verziji 1639, torej pred 300 leti, je bila uvedena v takratni koloniji Massachusetts prva poštna služba v Severni Ameriki. Takrat so ameriške kolonije spadale še pod vlado Anglije, in gori omenjena poštna služba je bila podrejena poštnemu uradu v Londonu. Tako je ostalo do leta 1775, ko je ameriški kontinentalni kongres uvedel lastno ameriško poštno službo in je imenoval za prvega generalnega poštarja Benjamina Franklina.

Leta 1838, to je pred 100 leti, je ameriški kongres sprejel zakon, ki je določal, da vlada lahko zahteva od vsake železnice v Zedinjenih državah, da mora poleg potnikov in tovorov prevažati tudi pošto. Do takrat so pošto prevažali le s konjsko vprego, z ladjami ali pa so jo prenašali jezdec. Železniški prevoz pošte se precej dolgo ni mogel uveljaviti, ker tiste čase so bile železnice še redke, primeroma kratke in mnogih naseelj niso dosegale. Konjska vprega ali pa jezdec so še dolgo obdržali prvenstvo z ozirom na poštni promet. Poštne pristojbine so bile takrat napram današnjim zelo visoke in so se plačevale v gotovini. Plačevanje poštne pristojbine s prilepljanjem znamk je bilo uvedeno šele leta 1847. S tem sistemom je poštni promet začel zelo narasti. Ker so tudi železnice dosegale vedno več krajev v deželi, jim je pripadalo vedno več poštne prometa. Dandanes odpremljajo železnice veliko večino ameriških poštne pošiljatev. Vlada plačuje železnicam za prevoz poštne pošiljke po teži. Poprečna pristojbina se določi na vsaka štiri leta enkrat. Vlaki imajo posebne poštne vozove, v katerih uradniki sproti sortirajo pošto, prejeta na različnih postajah, in jo sproti oddajajo.

Letos je preteklo 20 let, odkar je bila upostavljena redna letalska poštna služba med New Yorkom in Chicagu, ki se je v teku par let raztegnila skoro na vse dele Zedinjenih držav. V letu 1930 je bilo v službi zračne pošte že 116 licenciranih letalskih družb, ki so prenesle nad sedem in pol milijona funtov pošte, poleg pol milijona potnikov. Poštna pristojbina za pošiljke, poslano potom zračne pošte, je bila od začetka precej visoka, danes pa je samo enkrat višja od navadne poštne pristojbine. Pismo, od katerega znaša običajna poštnina 3 cente, je mogoče potom zračne pošte poslati v kateri koli poštni urad v Zedinjenih državah za pristojbino šestih centov. Na večje daljave se oddaja pošiljke, poslano potom zračne pošte, popsepi za dva dni ali več.

TRGOVSKE POGODBE

Zedinjene države so tekem zadnjih let sklenile tako zvane prednostne trgovinske pogodbe s 16 državami inozemstva. Glasov pregleda zveznega trgovinskega departamenta se je na podlagi teh pogodb zvišal izvoz iz Zedinjenih držav za 66 odstotkov, uvoz pa za 22 odstotkov. To pomeni, da so Zedinjene države prodale v prej omenjene države za 500 milijonov dolarjev več blaga kot pred sklepom dotičnih pogodb, importirale pa so iz istih držav samo za 200 milijonov dolarjev več kot prej.

PROBLEMI PRISELJENCA

Vprašanje: Neki priseljenc, ki je še vedno inozemec, živi v Združenih državah že 15 let. Je brez posla in siromak ter bi se rad povrnil v stari kraj, ali nima denarja za vožnjo. Ali bo ameriška vlada plačala za njegovo pot?

Odgovor: Po zakonu, ki ga je kongres sprejel meseca maja leta 1937, je Department of Labor upravičen plačati potne stroške za siromašne inozemce, ki prosijo za prevoz v staro domovino. Pa je vseeno, koliko časa so že v tej deželi. Treba pa poudariti, da se takim inozemcem ne bo nikdar več dovolilo povrniti se v Združene države.

Vprašanje: Ali je res, da inozemka, ki se poroči z ameriškim državljanom v svrhu, da more dobiti izvenkovno priseljeniško vizo, potem pa, ko se je povrnila v Združene države živi sama zase, je podvržena deportaciji?

Odgovor: Zakon, ki je bil sprejet od kongresa 14. maja 1937, upravičuje deportacijo inozemcem oziroma inozemki, ki so si priskrbeli izvenkovno oziroma prednostno priseljeniško vizo s tem, da so se poročili z ameriški državljanom oziroma državljanke samo v svrhu, da si olajšajo zakonit prihod v Združene države. Take osebe bi bile podvržene deportaciji, ako se dokaže, da poroka ni bila sklenjena v dobri veri, da je torej le navidezna. Dejstvo, da inozemska žena ni šla živeti skupaj s svojim ameriškim soprogom bi utegnulo služiti za dokaz, da je poroka služila le v svrhu vize. Ako soprogo po pripustitvi navidezne žene iztoži sodno razveljavljenje te poroke, bi žena v takem slučaju postala podvržena deportaciji.

Vprašanje: Ali je oni zakon, po katerem inozemci, ki so služili v ameriški vojski tekem svetovne vojne, morejo zaprositi za naturalizacijo brez prvega papirja in brez plačila navadnih pristojbin, še vedno veljavni? Odgovor: Naturalizacijske olajšave za vojne veterane so prenehale dne 25. maja 1938. Sedaj mora tak veteran zaprositi za državljanstvo na enak način, kakor vsakdo drugi.

Vprašanje: Ali ameriški državljan izgubi svoje državljanstvo, ako odda svoj glas v kaki volitvi v inozemstvu? Odgovor: Tako senat, kot house sta sprejela vsak svoj zakonski predlog, ki je določal izgubo ameriškega državljanstva za one osebe, ki so se udeležile kakih volitev ali plebiscita v inozemstvu. Bila je pa razlika med predlogoma obeh zbornic in ni prišlo do sporazuma pred odgovoditvijo zasedanja. Ta stvar pride bržkone pred prihodnji kongres.

Vprašanje: Nekdo mi je rekel, da ne stavljajo na prosilca, ki je čez 50 let star, nikalih vprašanj glede njegovega znanja o ameriških zadevah oziroma glede njegovega znanja angleščine. Ali je to res? Odgovor: Res je, da je poslanska zbornica (House of Representatives) sprejela zakonski predlog, ki je oproščal državljankega izpita one inozemce, ki so čez 50 let stari in so prišli zakonito v to deželo pred dnem 5. februarja 1917. Senat pa ni ničesar ukrenil v tem pogledu. Dosedaj vsi prosilci za naturalizacijo se morajo podvreči državljanškemu izpitu ne glede na svojo starost, z drugimi besedami morajo dokazati, da znajo govoriti angleški, podpisati svo-

(Dalje na 2. strani)

ODMEVI IZ RODNIH KRAJEV

SEPTEMBRSKI DOGODKI

Letos, 10. in 11. septembra se je vršila v Ptujtu letna skupščina narodne obrambne šolske organizacije Ciril-Methodove družbe. Ta skupščina se je vršila prav za tridesetletnico nepozabnih septemberskih dogodkov. Dne 13. septembra 1908 se je vršila v Ptujtu slična skupščina Ciril-Methodove družbe, in ptujski nemškutarji so pri tisti priliki divjaško napadli zborovalce in razbili vse šipe na Narodnem domu. Sledil je velik protestni shod v Ljubljani, po zaključku katerega so ljubljanski nemškutarji začeli obmetavati zborovalce z jajci in ernilom. To je bil povod za velikanske demonstracije. Demonstranti so razbili šipe na nemških poslopjih in vse nemške napise. Pod streli nemškega vojaštva sta padla dva nedolžna gledalca Rudolf Lunder in Ivan Adamič. To je združilo Slovence vseh strank k odločnemu odporu, posebno h gospodarskemu bojkotu nemškutarjev. Od takrat šele je postala Ljubljana res slovenska.

SMRT NARODNJAKA

V Skocijanu na Koroškem je umrl župnik Vinko Poljanec, odlični narodni svečenik in bivši predsednik Slovenske prosvetne zveze. Bil je navdušen Slovenec in Slovan in je kot tak tudi neustrašno nastopal v koroškem deželnem zboru. Na pogreb priljubljenega narodnega svečenika so prišli zastopniki vse slovenske Koroške, od Zile, iz Roza in Podjune. Ziljska dekleta so mu v zadnji pozdrav splela venec iz rdečih nageljev, rožmarina in rožmarina na zelenem polju iz lipovega listja. Žalno slovesnost je zaključila pokojnikova najljubša pesem "Njav čez jizaro."

NEURJE PRI LITJI

Začetkom avgusta je divjalo strašno neurje nad Sv. Križem nad Litijo ter nad Moravsko goru in okolico. Silno deževje, pomešano s točo, je po nekod kar odneslo vinograde z zemljo vred. Odnešana zemlja je zasula zidavnice, po nekod tudi stanovanjske hiše ter travnike in razno posevke. Škoda je zelo velika.

STRAH PRED ŽENO

Viljema K. iz Studencev pri Mariboru so orožniki aretirali, ker je posestniku Josipu Majcnu ukradel 500 kg koroze. Pri zaslišanju si je pomagal s svojevrstnim izgovorom, češ, da je prejšnji dan zapravil 300 dinarjev. Mučila ga je misel, kako bo to opravičil pred ženo. Zato je ukradel korozo, da bi lahko dejal ženi, da je za denar kupil korozo.

RUDA V ISTRI

Italija je na raznih rudah zelo revna dežela, zato zadnje čase posebno po Istri išče podzemeljske zaklade. Rudosledi so zasledili premog na raznih krajih in po nekod se premogovi skladi že izkoriščajo. Nedavno pa so našli pri Gavranu nad Budavskim zalivom v jugovzhodni Istri tudi znatna ležišča železne rude. Našli so več njenih žil, ki se raztezajo v smeri proti severu vse do državne meje in še preko nje. Kakor zatrjujejo so ležišča rude zelo bogata. Ruda sama je limonit, iz katerega se pridobiva najboljša železo. (Dalje na 2. strani)

VSAK PO SVOJE

Med tako zvanimi državniki je hinavščina najbolj izrazita čednost. Krono pa v tem oziru nedvomno nosi diktator Mussolini, ki se je nedavno v Trstu široko ustil, da se mora dati vsem narodnostnim manjšinam na Češkoslovaškem pravica samoodločevanja, to je, da se vsaka narodnost pridruži tisti državi, kateri hoče. Za to se je zavzemal tisti Mussolini, ki je odzvel 600.000 Jugoslovenom v Julijski Krajini in 250.000 Nemcem na Tirolskem prav vse narodne pravice. To vpriči dejstva, da so bile vse narodnostne manjšine na Češkoslovaškem popolnoma enakopravne s Čehi v narodnostnem in gospodarskem oziru.

Morda ne bo dolgo, ko se bodo tako zvane demokratične države še brdiko kesale, da so na ljubo Hitlerju izsilile razkasanje Češkoslovaške. Pa tudi zahrbtni sunek z nožem od strani "slovenske" Poljske se bo maščeval. Poljska pozablja, da je bila že parkrat razkosana na razne države.

To se je baje zgodilo v državi Idaho, kjer pridelujejo najdebelejši krompir. Neki farmer je spomladi pri saditvi krompirja izgubil svoje umetne zobe in jih ni mogel več najti. Te dni pa je mož jedel pečen krompir in je pri tisti priliki začutil nekaj trdega v ustih. Ko je še malo požvečil, so se njegovi izgubljeni zobje, ki so bili zarasli v krompirju, naenkrat postavili v svojo običajno pozicijo v ustih. To je sicer precej debela storija, toda upoštevati je treba, da je prišla iz Idahe, kjer raste najdebelejši krompir.

Sudetska hruska v Češkoslovaški še ni bila zrela, toda angleški in francoski diplomati, tako zvani prijatelji in varuhi Češkoslovaške, so jo toliko časa obdelavali s krepelci, da je padla Hitlerju v naročje.

Ameriški zvezni kongres je pred leti sprejel zakon, ki določa, da morajo kandidati za različne politične urade objaviti svoje kampanjske stroške. Ti izdatki znašajo večih stotisoče dolarjev. Gubernor države Vermont, George D. Aiken, ki je bil pri nedavnih primarnih volitvah ponovno nominiran, je te dni objavil svoje kampanjske stroške, ki znašajo natančno 30 centov. Pri tem se povprečnemu državljanu vsiljuje vprašanje, da-li je gubernor tako priljubljen ali tako malo vreden.

Diktator Hitler, kateremu je uspelo v Avstriji in Češkoslovaški, baje sedaj sanja o podjarmljenju cele Evrope. Ako je mož pameten, bo pustil kaki mali državi samostojnost, da bo imel kam pobegniti, ko mu bo začelo goreti pod nogami.

V Anglijo je nedavno prišel na počitnice neki Ron Whyte iz Avstralije in je prinesel s seboj sledečo pisano izjavo svoje žene: "Jaz, Jackie, legalno poročena žena Rona Whytea, tem potom dovoljujem mojemu soprogu, da gre kamor koli hoče in da se zabava v družbi katere koli dame, ker vem, da ima dober okus. Jaz hočem, da se veseli življenja na tem svetu, ker po smrti bo dolgo, dolgo mrtev." To vam je zlasta ženica, ta Avstralka! (Dalje na 2. strani)

"NOVA DOBA"

GLASILO JUGOSLOVANSKE KATOLIŠKE JEDNOTE

Lastnina Jugoslovanske Katoliške Jednote

IZHAJA VSAKO ŠKEDO

Cene oglasov po dogovoru

Naročnina za člane 72c letno; za nečlane \$1.50; za inozemstvo \$2

OFFICIAL ORGAN

of the

SOUTH SLAVONIC CATHOLIC UNION, Inc., Ely, Minn.

Owned and Published by the South Slavonic Catholic Union, Inc.

ISSUED EVERY WEDNESDAY

Subscription for members \$7.72 per year; nonmembers \$1.50

Advertising rates on agreement

Naslov za vse, kar se tiče lista:

NOVA DOBA 6233 St. Clair Ave. Cleveland, O.

VOL. XIV 104 NO. 38

SVOBODA, ENAKOST, BRATSTVO

V današnjih burnih časih je na svetu malo svobode, enakosti in bratstva. V mnogih državah starega sveta je ljudska svoboda docela uničena. Svobodo imajo samo tisti, ki so na vrhu, ki ukazujejo. Široke ljudske mase morajo samo ubogati in se javno ne smejo niti pritožiti. O kakšni enakosti ali enakopravnosti tam ne more biti govora. Oblastniki, ki sedijo na tilnikih uboge raje, so "narod", ljudske mase pa so jim samo hrana za topove in za suženjske izvrševalce drugih njihovih kapric. Prilagodniki druge rase ali celo druge narodnosti so pa označevani še za nekaj nižjega. Kar se bratstva tiče je menda pa še najslabše. Države ki z orožjem zasuznjujejo druge narode ali jih skušajo zasuznjiti, pač ne prakticirajo bratstva, ampak sebičnost najgrše vrste.

V tej republiki, ki smo si jo mi priseljenci izbrali za našo novo domovino, je več svobode kot v kateri koli drugi državi na svetu. Res mora tudi tu svoboda imeti gotove omejitve, toda te omejitve vsaj moralno ne tiščijo preprosti ljudi. Priznati moramo celo, da se je zadnja leta mnogo storilo za razširjenje svobode ljudskih mas in se je preveliko svobodo nekoliko pristriglo le bogatim izkoriščevalcem ljudstva. Prava svoboda pa je tista, ki jo uživajo najširši sloji naroda, ne tista, ki jo je deležno samo nekaj izvoljencev.

Vlada Zedinjenih držav je vlada ljudstva in je taka, kakršno ljudstvo hoče. Ako je ljudstvo po večini nezavedno in si na upravna in postavodajna mesta izvoli slabše zastopnike, je njegova krivda. Na določeno število let pa ima pravico in priliko, da z glasovnicami pošlje nepriljubljene zastopnike v pokoj in jih nadomesti z boljšimi. V deželah z javno ali prikrito diktaturo je kaj takega nemogoče. Proti vsaki krivici ali namišljeni krivici sme tukaj ljudstvo javno protestirati, ustmeno in potom časopisja. In od ljudstva izvoljeni zastopniki se takih protestov bojijo, ker poznajo moč glasovnice. V dezelah, katere vladajo diktatorji, je vsaka kritika vladnih organov in njihovih ukrepov pod kaznijo prepovedana. Na zborovanjih se sme govoriti le tisto, kar je diktatorjem po volji, in listi smejo poročati le tisto, kar dovolijo vladni cenzorji. Samo pomislimo, kaj bi se zgodilo človeku v Italiji, ki bi kritiziral Mussolinija, ali prebivalcu Nemčije, ki bi kritiziral Hitlerja, na način kot se tukaj dostokrat kritizira predsednika republike!

V tej deželi tudi ni priznanih kast ali razredov. Po premoženju in drugih materialnih dobrinah si res nismo vsi enaki, toda kot človek in državljani je najpreprostejši delavec na isti stopnji kot državni guverner ali predsednik republike. Na volilni dan šteje glas industrijskega delavca ali farmerja prav toliko kot glas milijonarja ali visokega uradnika. V vseh javnih uradih je postrežba za vse enako vladna.

Na bratstvo je mlada, razvijajoča se Amerika do zadnjih časov res malo mislila, vsaj oficijelno. Vse, kar se je v tem oziru storilo, je bilo po večini delo privatnih organizacij. Toda tekom zadnjih par let so se razmere tudi v tem oziru izboljšale. Sprejeti so bili tako zvani socialno varnostni zakoni, ki do znatne mere temeljijo na principu bratstva. Ti zakoni, dasi za enkrat še nepopolni, so že marsikje pokazali svojo veliko vrednost in jo bodo nedvomno še bolj izrazito pokazali v bodočnosti, ko se na podlagi izkušnje izboljšajo in izpopolnijo.

Iz navedenega nam je razvidno, da Zedinjene države res lahko imenujemo deželo svobode, enakosti in bratstva. Te odličnosti seveda še daleč niso popolne, toda lahko trdimo, da so bolj izrazite kot v kateri koli drugi državi sveta. In če bo ljudstvo zavedno, ni dvoma, da se bodo te krasne zvezde človeštva v bodočnosti še sijajnejše blestale na naši zvezdnati zastavi. To bo pravi amerikanizem.

S takim amerikanizmom se odlikuje tudi naša J. S. K. Jednota, ki se je razvila in ki posluje pod zvezdnato zastavo svobode. Tudi pri nas je svoboda, enakost in bratstvo. Naši člani imajo vso osebno svobodo, ki jim jo dovoljujejo postavbe Zedinjenih držav. Nikomur se niti potom pravil niti potom uradnega glasila ne vsiljuje nikakega verskega ali političnega prepričanja, kakor istega nikomur ne vsiljujejo in ne branijo državne in federalne postavbe. Izven društva in Jednote se vsak član lahko svobodno udejstvuje v kateri koli verski ali politični skupini ali pa v nobeni. To je popolnoma njegova osebna zadeva. Nikogar se kot člana ne zastopava zaradi njegovega osebnega verskega ali političnega prepričanja; nikogar se ne sme zaradi tega žaliti. Prav tako pa se ne sme žaliti nikogar, ki takega prepričanja nima. Dokler član pošteno plačuje svoje prispevke in dokler

ne škoduje organizaciji finančno ali moralno in pri tem upošteva obstoječe državne postavbe, se smatra za dobrega člana, in je kot tak upravičen do vseh ugodnosti, ki so za vse dobre člane predpisane po pravilih.

Enakost in bratstvo sta pri nas samo ob sebi umevni dejstvi. Nihče ni več in nihče ni manj od drugega; zato se tudi med seboj nazivamo brate in sestre. Tu ni gospodov in ni služabnikov, vsi smo le bratje in sestre. Uradi, katere upravljajo nekateri bratje in sestre, so jim bili poverjeni od članstva ter so jim istotako od članstva lahko odvzeti. Bratstvo pa je že temelj organizacije same. Samo na tem temelju se je mogla razviti, samo na tem temelju more uspevati. S prispevki tistih srečnih članov in članic, katerim usoda nakloni dobro zdravje in dolgo življenje, se pokrivajo do gotove mere izdatki za tiste, ki so manj srečni. Bratstvo se izraža tudi v obiskovanju bolnikov in v mnogih podrobnih brezplačnih poslih in žrtvovanjih za korist skupne organizacije. Takih del izvršijo naši člani in članice nič koliko, toda mi jih dostokrat pozabljamo, ker se nam zdijo samoumevna. In, ker se nam zde samoumevna, je dokaz, da nam bratstvo ni prazna fraza, ampak nekako del našega bitja.

Bratje in sestre, srečni smo in donosni smo lahko, da smo člani take gospodarsko trdne, dobre, bratske in svobodne organizacije kot je J. S. K. Jednota, ki je po teh svojih svojstvih tudi popolnoma ameriška v najboljšem smislu! Zato pa gotovo ne bomo zamudili nobene prilike, ki se nam ponudi, da dobimo v njene vrste vse zdrave in značajne rojake, ki še niso njeni člani.

VSAK PO SVOJE

(Nadaljevanje s 1. strani)

Wellington Koo, kitajski delegat pri Ligi narodov, ki je prošil Ligo za pomoč proti Japoncem, naj bi bil prej povprašal, kako je Liga pomagala Etiopiji in Češkoslovaški.

V Zedinjenih državah se bodo čez dober mesec vršile volitve za zvezni kongres, za razne državne legislature, za guvernerje itd. Politiki raznih strank so že začeli vabiti cenjene volilce na gostije, ki jih imenujejo steer roast, to je praženje bikov. Večinah so jih vabili na pražene školjke, na pražene kokoši ali na hot dogs, zdaj pa jih vabijo kar na pražene bike. Kaj je odgovorno za to spremembo, je težko uganiti. Ali so cenjeni volilci bolj lačni kot so bili včasih, ali so biki čenejši! Vsekakor, eno je gotovo, namreč, da upajo razni kandidati na teh bikih prigalopirati v zaželjene urade.

Neki narodni ekonom izjavlja, da Američani pojedjo vsako leto približno en milijon žabjih krakov. Največ da se jih použije v jesenskih mesecih, posebno pred volitvami. Zato je menda pred volitvami toliko kvakanja!

A. J. T.

DRUSTVENE IN DRUGE SLOVENSKE VESTI

(Nadaljevanje s 1. strani)

članica društva št. 1 JSKJ. Pokojnica, katere dekliško ime je bilo Pezdirc, je bila rojena v Črnomlju v Beli Krajini. Na Elyu je bivala 38 let. V tej deželi ji zapušča sina, hčer in brata, v starem kraju pa dva brata in sestro.

Konvencija Slovenske Dobrodne Zveze v Clevelandu, O., ki je bila zaključena v četrtek 22. septembra, je za prihodnji term in izvolila sledeči glavni odbor:

Joe Ponikvar, predsednik; Frank Surtz, prvi podpredsednik; Frances Brešak, druga podpredsednica; Stanley Ravnar, tretji podpredsednik. John Gornik, glavni tajnik; Max Traven, pomožni gl. tajnik; Joe Okoren, blagajnik; Louis Fozman, zapisnikar, dr. F. J. Kern, vrhovni zdravnik. Frank Suštar, predsednik nadzornega odbora; Mary Durn, Mary Jerman, Helen Tomažič in John PoHock, nadzorniki.

Joe Lekar, predsednik finančnega odbora; Anton Vehovec, Frank Virant, Raymond Breškvar in Stanley Dolenc, finančni odborniki.

Louis Balant, predsednik potrošnega odbora; Mary Bradač in William Vječ, poročnika.

Konvencija, ki je trajala 10 dni, je med drugim osvojila sklep, da z novim letom začne izdajati svoje lastno glasilo, in

sicer za eno leto za poskušnjo. Prihodnja konvencija se bo vršila čez štiri leta v Euclidu, Ohio. Slovenska Dobrodnelna zveza ima svoj sedež v Clevelandu in njeno poslovanje je omejeno na državo Ohio.

GROZEČA KATASTROFA

(Nadaljevanje s 1. strani)

škega predsednika in vojnega ministra generala Syrovy, vrhovni poveljnik češkoslovaške vojske. Kratko po prevzemu vlade je Syrov odredil splošno mobilizacijo in je postavil pod orožje okrog dva milijona mož. Angleški ministrski predsednik se je ponovno sestal s Hitlerjem, da mu predloži pogoje, na katere je pristala Češkoslovaška. Hitler pa je pri tej priliki zahteval večje ugodnosti. Chamberlain je Hitlerjeve najnovejše zahteve sporočil Češkoslovaški, toda ni zahteval od nje, da jih sprejme. Nato se je vrnil v London, kamor sta bila pozvana h konferenci tudi francoska državnik Daladier in Bonnet.

Češkoslovaška je Hitlerjeve pogoje odklonila, toda je pripravljena na nadaljna pogajanja in istotako priporočajo nadaljna pogajanja angleški in francoski državniki. Pri tem pa se vse prizadete države vojaško pripravljajo. Češkoslovaška je mobilizirala vso svojo vojaško silo. Francija, ki je bila že prej delno mobilizirana, je vpo klicala nadaljne rezerve pod orožje. Delno mobilizacijo je odredila tudi Belgija. Anglija hiti z mobilizacijo na suhem, na morju in v zraku. Rusija je obvestila Francijo, da bo držala svojo besedo in prišla na pomoč Češkoslovaški, če bi bila ista napadena, pod pogojem, da stori Francija isto; obvestila je tudi Francijo kolikšno vojaško silo bo lahko poslala Češkoslovaški na pomoč. Novejša poročila javljajo, da sta se tudi Jugoslavija in Rumunija izjavili, da bosta držali besedo svojega zavezništva, če bi bila Češkoslovaška napadena. Poljska je postala v zadevi svoje narodne manjšine na Češkoslovaškem nekliko bolj popustljiva; prenehala je rožljati z sabljo in se bo baje posluževala pogajanj.

Hitlerjev ultimatum zahteva, da mora Češkoslovaška pristati v Hitlerjeve pogoje do 1. oktobra, ali pa bo govorila sila. Dali bodo pri Hitlerju kaj izdali apeli ameriških, angleških in francoskih državnikov, da pristane v nadaljna pogajanja, ali bo s svojo trmo izsilil evropsko vojno, ob času pisanja tega članka nihče ne ve. Morda pa bomo vedeli že v nekaj dneh ali v nekaj urah.

V zvezi s tem je vredno omeniti, da so republiko Češkoslovaško, kakršna je bila doselej, ustanovili zavezniki, poseb-

no Francija in Anglija, ki sta hoteli imeti Češkoslovaško za nekak branik proti nemškemu prodiranju na vzhod, Francija ji je obljubila svojo brezpogojno pomoč, če bi bila napadena od Nemcev. Na drugi strani si je Francija zagotovila pomoč Anglije, če bi se prva zapletla v vojno z Nemčijo. Češkoslovaška je nato sklenila še obrambno zvezo z Rusijo, ki pri sestavi Češkoslovaške ni imela besede. Ta zveza je določala, da pride Rusija Češkoslovaški na pomoč v slučaju nemškega napada, toda le, če bo tako storila tudi Francija.

Razvoj dogodkov je dokazal, da je Francija najprej na pritisk Anglije požrla svojo besedo in je privolila na delno razkosanje Češkoslovaške. Ruska pomoč v smislu pogodbe torej ni mogla priti v poštev, toda ruski poslanik je izjavil, da je Rusija pripravljena pomagati Češkoslovaški, če to stori tudi Francija. Vojaški izvedenci trdijo, da sama ruska pomoč Češkoslovaški ne bi mogla biti dovolj izdatna, ker Rusija ne meji na Češkoslovaško; od nje jo delita Poljska in Rumunija. Poleg tega mora biti Rusija tudi pripravljena na Daljnem Vzhodu, če bi jo napadli Japonci.

Pri določanju mej češkoslovaške republike je bilo isti pridelenih baje tudi okrog 700.000 Madžarov, ker državno mejo je včasih težko potegniti natančno tako, da bi soglašala z narodnostno. Madžarska zdaj zahteva tudi te svoje rojake nazaj. Da je mera neprilika za Češkoslovaško polna, so se oglasili še "slavenski" Poljaki in zahtevajo del dežele, kjer biva baje okrog 70.000 Poljakov. To kljub temu, da imajo tako Madžari kot Poljaki v Češkoslovaški vse narodnostne pravice in več osebne svobode kot jo imajo njihovi rojaki v sami Madžarski odnosno na Poljskem.

Splošno se sodi, da se Hitler s prikličitvijo sudetskih Nemcev ne bo zadovoljil, ampak hoče dobiti, če ne popolnoma v svojo oblast, pa pod svoj vpliv še ostali del Češkoslovaške. Njegovo nadaljni cilj je na olju bogata Rumunija, nato pa ruska Ukrajina, ki je bogata na žito; to vse Nemčija nujno potrebuje. Ako mu to uspe, hotel bo zavzeti tudi Madžarsko in Jugoslavijo. Na ta način mu bo odprta pot do Črnega in do Jadranskega morja. Predno pride v Ukrajino, bo moral preke Poljske, zato se tudi tej ne kaže rožnata bodočnost.

Umevno je, da taka razširitev Nemčije ni v interesu Francije in Anglije in tudi ne v interesu Italije. Mussolini si ne želi Nemčije na Jadranu, saj jo še na prelazu Brennerju na Tirolskem težko gleda. Poprveč opazovalec bi sodil, da bosta Francija in Anglija skušali ustaviti Hitlerja na mejah Češkoslovaške, kajti čim bolj se razširi moč Nemčije, tem težje jo bo pozneje ukrotiti. Ako Hitler podjarmi vso srednjo Evropo, kar je vsekakor njegov cilj, bosta Francija in Anglija prenehali biti velesili; ista usoda bi pretila Italiji.

Vse to je bilo vzrok, da je v širokih ljudskih masah v Angliji in Franciji nastala velika nevolja, ker sta slednji tako rekoč prisilili Češkoslovaško, da je pristala v prvotne Hitlerjeve pogoje. Ljudska nevolja, združena z nadaljnimi nesprejemljivimi zahtevami Hitlerja, pa je povzročila, da sta Francija in Anglija ponovno stopili na stran Češkoslovaške in podprli svoj nastop z mobilizacijo. Razume se, da bo v tem primeru tudi Rusija upoštevala svojo zavezništvo s Češkoslovaško. Situacija je trenutno videti nekoliko manj črna. Nihče neče vojne, toda če bo Hitler tiščal z glavno v zid, jo bo izsilil.

Za Slovane je sedanja doba posebno kritična. Češkoslovaški,

Jugoslovanska Katoliška Jednota v Ameriki

ELY, MINNESOTA

GLAVNI ODBOR:

a) Izvrševalni osek:
Predsednik: PAUL BARTEL, 225 N. Lewis Ave., Waukegan, Ill.
Prvi podpredsednik: JOSEPH MANTEL, Ely, Minn.
Drugi podpredsednik: PAUL J. OBLOCK, Box 105, Unity, Pa.
Tretji podpredsednik: FRANK OKOREN, 4759 Pearl St., Denver, Colo.
Četrti podpredsednik: JOHN P. LUNKA, 1266 E. 173rd St., Cleveland, Ohio.
Tajnik: ANTON ZBASNIK, Ely, Minn.
Pomožni tajnik: FRANK TOMSICH, JR., Ely, Minn.
Blagajnik: LOUIS CHAMPA, Ely, Minn.
Vrhovni zdravnik: DR. F. J. ARCH, 618 Chestnut St., Pittsburgh, Penna.
Urednik-upravnik glasila: ANTON J. TERBOVEC, 6233 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

b) Nadzorni osek:
Predsednik: JOHN KUMSE, 1735 E. 33rd St., Lorain, Ohio.
1. nadzornik: JANKO N. ROGELJ, 6208 Schade Ave., Cleveland, Ohio.
2. nadzornik: FRANK E. VRANICHAR, 1312 N. Center St., Joliet, Illinois.
3. nadzornik: MATT ANZELC, Box 12, Aurora, Minn.
4. nadzornik: ANDREW MILAVEC, Box 31, Meadow Lands, Pa.

GLAVNI POROTNI ODBOR:
Predsednik: ANTON OKOLISH, 1078 Liberty Ave., Barberton, O.
1. porotnik: JOHN SCHUTTE, 4761 Baldwin Ct., Denver, Colo.
2. porotnik: FRANK MIKEC, Box 46, Strabane, Pa.
3. porotnica: ROSE SVETICH, Ely, Minn.
4. porotnik: VALENTIN OREHEK, 264 Union Ave., Brooklyn, N. Y.

Jednotno uradno glasilo:
NOVA DOBA, 6233 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio

Vse stvari, tiskanje se uredi pri glavnem tajniku, tenarje pošiljate na glavno blagajnik. Vse prisilice in prisilice naj se pošiljajo na predsednika porotnega odbora. Prošnje za sprejem novih članov, prošnje za svibanje varovalnic in bolniška sprave naj se pošiljajo na vrhovnega zdravnika.
Dopolni, društvena nasnanila, oglas, naročnina nečlanov in izpremembe naslovov naj se pošiljajo na glavno: Nova Doba, 6233 St. Clair Ave., Cleveland, O.
Jugoslovanska Katoliška Jednota v Ameriki je najbolj liberalnejša podpora strukci članom. Jednota je zastopana skoro v vsaki večji slovenski naselbini v Ameriki in v skoraj vseh postati njen član, naj se zgleda pri tajniku lokalnega društva ali pa naj piše na glavni urad. Novo društvo se lahko ustanovi z 3 člani, bala je plemenita, neotroja se na njih vero, politično pripadnost ali narodnost. Jednota sprejema tudi otroke v starosti od dneva rojstva do 16. leta in ostanejo lahko mladinskim odelcem do 18. leta. Pristopnina za oha odelca je prost. Prenoženje znaša nad \$2,000.00. Solventnost Jednote znaša 115.86%.

NAGRADE V GOTOVINI

ZA NOVOPRIDOBLJENE ČLANE ODRASLEGA IN MLADINSKEGA ODELKA DAJE J.S.K. JEDNOTA NAGRADE V GOTOVINI.

Za novopridobljene člane odraslega oddelka so predlagatelj deložni sledečih nagrad:

za člana, ki se zavaruje za \$ 250.00 smrtnine, \$1.25 nagrada
za člana, ki se zavaruje za \$ 500.00 smrtnine, \$2.00 nagrada
za člana, ki se zavaruje za \$1,000.00 smrtnine, \$4.00 nagrada
za člana, ki se zavaruje za \$1,500.00 smrtnine, \$5.00 nagrada
za člana, ki se zavaruje za \$2,000.00 smrtnine, \$6.00 nagrada
za člana, ki se zavaruje za \$3,000.00 smrtnine, \$8.00 nagrada

Za novopridobljene člane mladinskega oddelka pa so predlagatelj deložni sledečih nagrad:

za člana starega načrta "JA" — \$0.50;
za člana načrta "JB" — \$2.00;
za člana novega načrta "JC", s \$500.00 zavarovalnine \$2.00;
za člana novega načrta "JC" s \$1,000.00 zavarovalnine \$3.00.

Vse te nagrade so izplačljive šele potem, ko so bili za člane plačani trije mesečni asesmenti.

najbolj slovanski in najbolj demokracijski državi, proti delno razkosanje. Poljaki, ki so imeli že v stari Avstriji grdo neslovansko navado, da se se vezali z Nemci proti Slovanom, se zdi, da tudi zdaj delajo roko v roki s Hitlerjem. Toda ako Nemčija pregazi Češkoslovaško, bodo tudi Poljaki kmalu dobili Nemce na vrat. Južni Slovani bodo postali lahak plen Nemčije, če se nemška povodenj ne zajezi na Češkem. Ostane še Rusija, katere moči ne poznamo; vemo le, da je ogromna, ne vemo pa kako je močna. Toda vojna z veliko Nemčijo na eni strani in z Japonsko na Daljnem Vzhodu tudi zanjo ne bi bila igrača.

Izgledi niso nič kaj rožnati. Mi smo sicer v Ameriki in upamo, da nas evropska vojna blaznost ne doseže, toda kot Slovani ne moremo drugače, kot da iskreno simpatiziramo z našimi slovanskimi brati onstran Atlantika, katerim preti prokletstvo kljukastega križa, ki je znak hujše sužnosti kot je bila kdaj turška.

Izgledi niso nič kaj rožnati. Mi smo sicer v Ameriki in upamo, da nas evropska vojna blaznost ne doseže, toda kot Slovani ne moremo drugače, kot da iskreno simpatiziramo z našimi slovanskimi brati onstran Atlantika, katerim preti prokletstvo kljukastega križa, ki je znak hujše sužnosti kot je bila kdaj turška.

PROBLEMI PRISELJENCA

(Nadaljevanje s 1. strani)

je ime in odgovoriti na nekoliko enostavnih vprašanj o ameriški vladi in zgodovini; v nekaterih državah morajo tudi dokazati, da znajo čitati angleški.

Vprašanje: Rodila sem se v tej deželi leta 1901. Moj oče se je naturaliziral leta 1915. Leta 1920 sem se poročila s inozemcem, ki še danes ni ameriški državljani. Ali sem jaz ameriška državljanka?

Odgovor: Izgubili ste svoje ameriško državljanstvo, ker ste se poročili z inozemcem pred

ODMEVI IZ RODNIH KRAJEV

(Nadaljevanje s 1. strani)

PODIVJANOST

V Besnici pri Kranju je pred tremi leti umrl neki Besnič, je pred devetimi leti v fantazskem pretepu do smrti zabol. Starejšega Krta iz Gorenje ve. Eden Krtovih se je takrat maščevali nad mrtvecom, tem, da je pljunil nanj in skušal vreči v mrtvega od Nedavno je bil ubit 24-letni lavec Janez Jerala iz Besnice, ki je doznal se je, da sta ga po nu krvne osvete ubila Vinko iz Gorenje Save pri Kranju. Miha Dolinar s Kalvarije Gorenje Savo. Devet let se sovražstvo in maščevanje zdvijalo nad popolnoma nedolžnim mladeničem.

KOROŠKE PESMI

Kljub koroških Slovencev pred kratkim izdal in zalozil zvezek koroških narodnih pesmi. Te pesmi je priredil agliniatelj mladinskega petja Luka Kramolc. Od 12 pesmi, med katerimi so "Jaz sem en borec pavn", "Njav čez izaro", "Polje je že zeleno" in "Zahvalni vas, prijatelji," so nekateri pisane enoglasno, dvoglasno, troglasno in četverglasno. Eno glasne in dvoglasne pesmi imajo tudi klavirsko spremljavo.

New Era ENGLISH SECTION OF Official Organ of the South Slavonic Catholic Union. Nova Doba

AMPLIFYING THE VOICE OF THE ENGLISH SPEAKING MEMBERS

Initiative Motion

LODGE "SV. JANEZA KRSTNIKA", No. 37, CLEVELAND, OHIO

Lodge "Sv. Janeza Krstnika", No. 37, of Cleveland, Ohio, at regular meeting held July 17, 1938, adopted the following:

INITIATIVE MOTION
The present wording of section 504 of the Union's by-laws, which reads: "No officer of the lodge or individual member shall accept assessments from a member who had been suspended more than thirty days, if it is suspected that such suspended member, during his suspension, became ill or physically injured", should be crossed out and in its place the following wording inserted: Section 504. No officer of the lodge or individual member shall accept assessments from a member who had been suspended more than thirty days, except the secretary of the lodge."

The present wording of section 505 of the Union's by-laws, which reads: "Any member suspended more than thirty days and to ninety days may be reinstated by the Union upon payment of delinquent assessments and upon signing a certificate that during suspension he has not become ill or injured", should be crossed out and in its place the following wording inserted: Section 505. Any member suspended more than thirty days and to ninety days may be reinstated by the Union upon payment of delinquent assessments and that of the current month."

Section 506, which reads: "A member who during his suspension is taken ill cannot be reinstated until he has completely recovered from his illness", should be crossed out entirely.

EXPLANATION:
In these critical times it is possible for a member of 30 years' standing to become ill or suffer bodily injury and at the same time be suspended in the month when he becomes ill or suffers bodily injury. As such he is entitled to no benefits for the illness incurred, if incurred during the month of suspension, although during his thirty years of membership he has not received any benefits. The lodge proposes the foregoing mentioned changes both for the good of the Union and for the benefit of membership in general.

Cleveland, Ohio, July 17, 1938.
Motion made by: Frank Kačar;
President: Stanislav Dolenc;
Secretary: Joseph Rudolf;
Treasurer: John Branisel.

SUPREME SECRETARY'S EXPLANATION

The supreme board does not support the foregoing initiative motion, although it has been approved for publication in the English section of section 65 of the Union's by-laws. Discussions on the motion shall begin September 14, 1938 and terminate on November 14, 1938.

Lodges, who shall support this motion, should report their decisions to the home office not later than November, 21, 1938. Reports submitted later shall not be considered and neither will reports published in the Nova Doba be considered unless they are forwarded to the home office. Each report must be signed by the lodge president and lodge secretary, and bear the lodge seal. Lodges, who do not support the motion, need not report their results to the home office, but they have the right to make known their decision by means of the Nova Doba. If the motion shall be seconded by one third of the lodges who number in members at least one third of the entire membership in the adult department, then the motion shall be submitted to the membership by referendum.

Ely, Minnesota, September 10, 1938.
ANTON ZBASNIK,
Supreme Secretary, SSCU.

COMMENT OF SUPREME SECRETARY

The supreme board sees no need for the proposed changes in the by-laws. No member as yet has been effected by the sections which lodge No. 37 wishes to amend or eliminate. These sections have been a great help to our lodge secretaries who now already are burdened with collection of assessments. Correct these sections as proposed by lodge No. 37 and there shall be ten times as many suspensions as there have been until the present. The members instead of paying assessments each month shall pay his assessments once every three months. Lodge secretaries shall make many a trip in vain, and once they shall tire of it, resignations will be pouring into the lodges. Federal, State and Municipal laws would be ineffective without penalties for violations. The law holds good for the by-laws of the fraternal benefit organizations. A member who fails to pay his assessment to the designated authority is guilty of a violation, and the penalty for this violation is suspension. The penalty is severe and felt more if the member becomes ill during suspension, for under such circumstances he is entitled to no benefits. The average member is not afraid of suspensions, but he is afraid of becoming ill during the period of suspension, and therefore all of us are concerned over the payment of assessments on time. Take away these requirements from the by-laws and there shall be chaos. I have written this with a sincere and undiscriminating intent, and let no one feel offended. The membership is privileged to read my opinion and that of the other supreme officers, who have expressed themselves with me against the foregoing motion.

Fraternal yours,
ANTON ZBASNIK,
Supreme Secretary.

Cuthbert (bragging) — Yes, I'm something of a mindreader. I can tell at a glance just what a person is thinking of.
Lola — Oh, I beg your pardon what is, I mean — don't you find it embarrassing.

Chicago To Observe 40th Anniversary Of SSCU

Chicago, Ill. — Only a few days are left before Sunday, October 2 will be with us. This is the day of days for Slovenes not only in Chicago but in the entire State of Illinois. I do not remember when as much enthusiasm has been shown among our Slovenes as there is displayed now for the Union's 40th anniversary program, which has been undertaken by our federation. A feature of the entertainment will be the showing of movies taken by Bro. Zefran in Joliet, Rockdale and Waukegan. Many an individual has been filmed without his knowledge. This year Bro. Anton Wencel took films of the old country, and at this time we asked him to please show us these pictures.

Members of lodge Zvon, No. 70, SSCU are urgently requested to attend the October 2 program in full numbers. We can easily guarantee that everyone will be satisfied with the program, and the diversified entertainment scheduled will be hard to meet for the small price of admission. Each one should buy a ticket, which costs only 30 cents, from members of the lodge or officers without delay, for tomorrow all of the tickets may be sold.

We shall see you Sunday, October 2, at 2 p.m. in the school hall on Cermak Rd. and Wolcott Ave. (22nd and Lincoln Sts.) in Chicago.
John Gottlieb, Pres.

Cardinals Dance On October 8th

Struthers, O. — Cardinals lodge, No. 229, SSCU will hold its annual Fall dance on October 8, at the Croatian Hall, 199 Lowellville Rd. in Struthers. All who attend will swing to the rhythm of Dickey and his Merry Makers. Plenty of music will be on hand to satisfy both old and young.

The hall will be decorated by the most experienced interior decorators of our lodge. We extend a cordial invitation to all lodges and friends from far and near. Admission will be 25 cents.

The writer is chairman of the dance, and his assistant will be Bro. Pete De Lost. Members of the committee are requested to be on hand at the hall between 6:30 and 7:00 p.m. to receive final instructions. Members also are requested to return all unsold tickets to assistant chairman Pete De Lost before Saturday noon, October 8, 1938.

We wish a speedy recovery to Sis. Julia Vlosick who recently underwent a minor operation; also to Bro. Frank Vlosick who is recovering from an appendix operation at his home.

Perhaps a bit late, but nevertheless we want to thank members of St. Martin's lodge, No. 44, SSCU for their kind hospitality shown Cardinal ball players during the Ohio SSCU softball tournament. Also, we wish to congratulate Betsy Ross ball team for winning the Ohio SSCU state championship. Now that the softball season is over, we turn to bowling and other indoor sports. The next meeting, scheduled for October 14, is a very important assembly; therefore, let's see a hundred per cent attendance. Pay your lodge dues on or before the 25th of each month.
Edward T. Glavic, Sec'y.

BRIEFS

Ohio Federation of SSCU lodges will hold a meeting on Sunday, October 2, in the Slovene Home on Holmes Ave. of Cleveland, O.

Illinois Federation of SSCU lodges is scheduled for a meeting in Chicago on Sunday, October 2. Our Union's fortieth anniversary will be observed in a program to follow the regular order of business.

In Cheswick, Pa. lodge Elections, No. 228, SSCU will sponsor a Harvest Dance on Saturday, October 15, in Harwick Union Hall. Music for the occasion will be furnished by Frank Rebarnik and his White Eagle orchestra.

In Milwaukee, Wisc., lodge No. 225, SSCU will observe its own fifth anniversary and the Union's fortieth on Saturday, November 5, with a suitable program of entertainment.

Vida Kumse of Lorain, O., arrived home safely the early part of this month after a tour thru Europe. As an instructor in one of the Lorain schools, Vida also serves lodge No. 6, SSCU in the capacity of athletic supervisor. This column looks forward to the publication in the Nova Doba of Vida's experiences in Europe, her outlook on the general situation and the many interesting things to be seen. She is the daughter of Mr. and Mrs. John Kumse, both members of lodge No. 6. Mr. Kumse is chairman of the SSCU's supreme board of trustees.

Ladies lodge, No. 230, SSCU of Chisholm, Minn., announces a dance on Saturday, October 29, to celebrate the SSCU's fortieth anniversary.

Mrs. Caroline Kern, secretary of lodge No. 54, SSCU of Hibbing, Minn. underwent an operation on Wednesday, September 21. She is now recuperating from her illness. Mrs. Kern is the mother of Jennie Kern who attended the second juvenile convention and Caroline Kern who attended the first and second juvenile conventions.

Members of Betsy Ross lodge, No. 186, SSCU of Cleveland, O. will hold their first bowling session of the season on October 2, at Pozelnik's alleys in Collinwood.

Slovene Mutual Benefit Association (SDZ) concluded its ninth regular convention last week. The following were elected to the supreme board: Joe Ponikvar, president; Frank Surtz, 1st vice president; Frances Bresak, 2d vice president; Stanley Ravnahrib, third vice president; John Gornik, secretary; Max Traven, assistant secretary; Joe Okoren, treasurer; Louis Rozman, recording secretary. Trustees: Frank Sustar, Mary Durn, Mary Jerman, Helen Tomazic and John Pollock. Finance committee: Joe Lekan, Anton Vehovec, Frank Virant, Raymond Breskvar and Stanley Dolenc. Judiciary: Louis Balant, Mary Bradac and William Vicic. Rudolph Lokar was elected athletic commissioner, and Dr. F. J. Kern, medical examiner. The Society elected to publish its own official organ for a trial period of one year.
Continued on Page 6

Lodge 44 Enters The Bowling Field

A meeting of all members interested in bowling will be held in the near future by St. Martin's lodge, No. 44, SSCU of Barberton, O. Purpose of the bowling meet is to determine final plans to be followed by lodge 44 for the 1938-9 season.

A committee of three was appointed to prepare and make necessary plans for the bowling meeting. The three on the committee are: Angela Zalar, lodge secretary; Frank Novak, athletic supervisor and John Opeka.

According to present plans disclosed, all SSCU members in Barberton are invited, including members of Happy-Go-Lucky lodge, No. 195, SSCU. The main point to be decided shall be whether the Barberton SSCU members shall organize a league of their own, or whether lodge 44 shall enter teams in leagues already organized.

Lodge 44 decided to assist its members in bowling, and by means of a motion adopted, the lodge shall defray the expense of twenty games for twenty members each week. The twenty members are to be selected at the bowling meet. Five of these twenty members shall be ladies.

Lodge 44

Barberton, O. — The fortieth anniversary banquet held by our St. Martin's lodge on September 3, proved to be a huge success, and I want to take this means to thank the following supreme officers of our society who attended and who were called upon for speeches: John P. Lunka, fourth supreme vice president; Anton J. Terbovec, editor-manager, Nova Doba; John Kumse, chairman, supreme board of trustees; and Janko N. Rogelj, first supreme trustee.

I also want to thank the following lodges for donations: St. Joseph lodge, No. 110, KSKJ, Sacred Heart of Mary Lodge, No. 111, KSKJ, Triglav lodge, No. 48, SNPJ, Ljubljana lodge, No. 73, SNPJ, Lodge No. 61, SSPZ, Buckeye Lodge, No. 626, SNPJ, Slovene Independent Society, and Dramatic Lodge Slovenija.

To all the members and friends who worked at the banquet, to those who donated food, I want to say: Thanks.
Angela Zalar, Sec'y.

Lodge 70

Chicago, Ill. — In a few days we shall celebrate the SSCU's 40th anniversary in St. Steven's School hall at Wolcott and Cermak Rd., scheduled to take place on Sunday, October 2, at 2:30 p.m. We hope to see many people present so that we shall have something to remember our anniversary.

You may be aware that Chicago SSCU lodges took initiative steps to build up the Illinois Federation. We have had a few affairs in which the member lodges were involved, but never before have we planned for an affair such as this one. We hope to make a huge success of it.

It seems that the lodges were asleep and down in spirit before the Illinois Federation was created. Since then everyone appears to be on their toes and wide awake. We hope to accomplish a great deal through this

IT TAKES SWING AND RHYTHM

By Little Stan

Ely, Minn. — "You've got to have swing and rhythm before you can become a good bowler" — that's what Andy Varipapa, regarded as one of the world's most sensational bowlers, told

Little Stan when he gave an exhibition at the Ely Bowling center last week. Short, dark, and stocky, Varipapa featured a fast-breaking whip ball to take nine out of ten matches from local bowlers.

Steve Barich was the only bowler to eke out the win over the master. He got it in the first game when he came from behind to score a 199 to 190 win. He shows a raw thumb as a result. But after the first game, Varipapa never bowled under 200. His highest was 258. It seemed the longer he bowled, the better he got. Although the Center was filled to capacity, the crowd was not very responsive. They cheered, but only when egged on by Varipapa who, after getting a strike, would start the applause by saying: "Give Little Andy a big hand."

It wasn't until about the sixth game that the crowd got excited. And that was where our supreme secretary Anton Zbasnik came. Back in Pittsburgh, when bowlers gave exhibitions, the champ would always get the razz to the delight of the audience. This champion was progressing fairly, but got no razzing. It was the first appearance of a real champ on the local hardwood.

So Bro. Zbasnik started to razz him. Varipapa took it between swigs of Seven-up. But immediately he felt at home, and the entire incident enlivened the crowd to a great extent. Later Varipapa told Zbasnik he was glad that he had come, because the show wouldn't be so successful otherwise.

But after the matches, Varipapa, gave an exhibition of trick shots which were really marvelous. He made difficult spares with ease. He did everything with the ball. Even kicked it down the runaways for a strike. For this he received much acclaim.

In the afternoon he offered instructions. He demonstrated that four or more steps on the runway, and a follow through with the arm after the ball leaves the hand improves the bowling game 100 per cent. "The extra step gives you balance and rhythm where as the three-step take-off hastens your shots, and decreases your accuracy."

In an interview later, he declared, "I was just one big copy cat. I'd watch the bowlers and copy their style. That is how I learned." Varipapa has bowled about 7000 games for an average score of about 220. He has thrown 43 perfect 300 games.

The following days in Duluth, he played a 30-game match with federation and to enlarge our membership.

Also at the federation meeting we hope to determine ways and means to increase our juvenile department. Members from Wisconsin, Indiana and Illinois are expected to be present.

A good play will be presented on that day. The title of the play is "Trojcki."
Rose Laflamme
No. 70, SSCU.

Jess Young, one of the best legglers in the Northwest, and beat him by over 600 pins.

Formerly a machinist from Brooklyn, Varipapa, sprang into the limelight as a bowler. He made a Pete Smith oddity for M - G - M pictures, entitled, "Strikes and Spares," which most of us have seen.

Because many of our lodges take up bowling as a sport this information may be a big help — or it may spoil your good game like it did Little Stan's. That extra step was difficult to master, but later, as he got on to it, he found that it was easier to bowl and that it wasn't so tiring. Now all it takes is lots of practice for accuracy, and maybe Little Stan will be able to chalk up another 265 or 300. But just the other day, your reporter was informed that his score of 265, made on the day the alleys officially opened, and which won him a pair of bowling shoes, was beaten by Checker Anderson, post-office employee. Anderson got a 269, and Little Stan figures it will be a long time before anyone beats that mark here.

But with practice coming on, and the prospects of lodge league organization looking brighter, perhaps the Ely SSCU team that goes down for the National SSCU tournament in Cleveland next April will be able to walk away with some of the prizes.

The word at the moment is that all lodge teams and including the ladies, will have bowling teams this year. If that is true, SSCU'ers can expect more competition in Cleveland.

Just recently Lodge Slovenec, No. 114, organized a junior group. They will participate in bowling, basketball, and other indoor activity. With all lodges entering the field, the season looks exceptionally promising.

Just a few minutes ago, Little Stan passed up a short detour. He had planned to write this article tonight, and some young damsels wanted to ride about in this crisp Fall evening. If your correspondent had done that, he wouldn't have had an article this week, because he goes to Virginia the next morning, and upon return, must take in and cover a football game between Eveleth and Ely high school for the press, and after that it would be too late to make a deadline.

Speaking of juveniles, Little Stan attended a banquet in the community center cafeteria last Thursday evening, which was the real stuff. The menu — pork and baked beans, coffee, cocoa for the kiddies, apple pie and cheese. Just finished with the Shopper, Stan could have eaten a horse, but after he was through with those beans he knew a horse would not be necessary. And above all, the banquet was prepared by the new Cub Pack of the Boy Scouts who had invited their parents and friends to the feed. And of course, the press had to be there.

The program was fine, the eats were delicious, and you should have seen the kiddies go after those beans. It was really fine. Then Dopey Senta played a couple of Polkas on his mouth organ. Big guns back of this fine organization are Matty Kapsch, Stephen and Mathias Smrekar, Good old Tub Banovetz, Tony Kuzma, Doc Zgonc, Eddie Leach — nearly all members of the
(Continued on page 4)

Rambling Along

By Stan Progar

Blawnox, Pa. — Honorville is just a small town of about 800 population. It was just another place on the map and no one except those living in and around Honorville knew of its existence. It boasted of one bank, two exceptionally large stores for so small a community, a postoffice, highschool, church, a two by four jail, a burgess and a town council. Nothing out of ordinary happened in Honorville to merit it nation-wide publicity. The citizens behaved as well as could be expected under the watchful eye of its one-man police force. Many went regularly to church and more thought this practice unnecessary. Everybody was honest in Honorville. Outside of an occasional one-night stand by an inebriate or a passing hobo tourist, Honorville's jail was as empty as a freshly dug hole. Life in Honorville was serene. Nothing ever happened to mar its haven like ways of life.

But one council meeting changed all this in one night. "Why have rules to punish someone for committing a crime when we know our citizens are too honest to commit a criminal act. They are honest and trustworthy people so let's show them that we, the council, believe in them and trust them. Let's abolish all rules of punishment and put our citizens on their word of honor just to show the world that Honorville is truly built on honesty," shouted the burgess as he wiped beads of perspiration off his forehead and stood red faced before the council.

It is needless to say that the three councilmen were in favor of this plan and in a matter of moments, this all became official in Honorville. Like a flash of lightning descending earthward, word of this decision soon penetrated through Honorville and caused many of the "early to beders" to lose sleep in their discussion of this decision on through the night. Everywhere when two or more persons met, this was the main point of conversation. Some lauded the council on their plan but the wiser prophized only trouble as the inevitable outcome. "This plan can't work out," said the wise one. "People are only human and it's only human nature for most of us to take advantage over all that we say. Most of the people are honest only because certain rules force them to be so. Destroy these rules and watch the wolves shed their sheep's clothing."

Unfortunately this is sad but very true. And in the short space of two weeks an epidemic of crime wave hit Honorville. The bank was cleaned out, stores were looted daily, neighbors fought outrageously over personal belongings and street stick-ups happened perpetually. No one dared venture out of doors until the state governor was forced to place martial law in Honorville. The words of the wise proved themselves. People were honest only because laws forced them to be honest. This was true even in Honorville.

Our SSCU

Our SSCU is the grandest fraternal organization possible because its rules and regulations were made for the benefit of the general membership. NOT ONE RULE IN ITS CONSTITUTION IS DETRIMENTAL TO ANY OF ITS MEMBERS. That's why we have a grand organization. Every rule or by-law that is passed is in the light that it will help the membership in general and every day our SSCU is on the lookout for new ways to help its members. That's why we have the best fraternal organi-

zation in existence. BUT DESTROY ANY OF ITS PROTECTIVE RULES AND YOU ARE DESTROYING THE GREAT SOUTH SLAVONIC CATHOLIC UNION. You may not think so but YOU ARE.

Proposed Change

It is no doubt that the Lodge "Sv. Janeza Krstnika" No. 37 of Cleveland, Ohio is sincere in its efforts to "make better" the SSCU with their proposed changes of the Sections 504 to 506 in our Union's by-laws. We must give them credit for having the good intentions of making better a good organization. BUT WHEN WE VOTE ON THIS ISSUE, LET'S REMEMBER THE PLIGHT OF HONORVILLE. LET'S REMEMBER THE WORDS OF THE WISE, "PEOPLE ARE HONEST ONLY BECAUSE LAWS FORCE THEM TO BE SO." We obey laws because we know that disobedience means a fine or a jail term. We obey the doctor's orders because we know that's our only way to regain our health. AND WE PAY OUR DUES BECAUSE SUSPENSION MEANS WE LOOSE OUR RIGHTS TO BENEFITS. DESTROY SECTION 506 AND YOU DESTROY THE SOUTH SLAVONIC CATHOLIC UNION. Because no one would be compelled to pay his dues every month. He would have no reason to pay his dues unless he was sick or hurt. What would become of our grand Union if this state of affair was permitted to happen? You know as well as we all do. It simply means the beginning of the end.

A Thought

The misfortune of life—The good intentions of some of the people are always overplayed by the "not too honest." They quickly take advantage of the honest element.

LITTLE STAN'S ARTICLE

(Continued from Page 3)

SSCU. And a large percentage of these scouts and the young cubs are members of the SSCU.

A keynote among the talks given was: "Parents should take a greater interest in the efforts and attainments of their children," — it works swell if followed. Because the youngsters will be eager to continue. If they receive no encouragement, then they get listless and have a tendency to quit.

It works well among the juvenile members of the SSCU. Let's stage a little Fall round up, and just fill that juvenile section full of articles this next month. A lot of you have been doing exceptionally well. What do you say to a big rodeo — and we'll offer prizes for the best riders — that is, those who send in the best stories. What say??...

Must Be McGowan!

A northern fan who never missed a game was visiting in the South, and went to see the initial game of a series between two local teams. At first he was unable to locate the umpire, but finally discovered him sitting in the grandstand among the spectators. Turning to a native he said, "What in the world is the umpire doing in the grandstand?"

"Oh," the native explained, "the spectators used to jump on him for his decisions so much that he figured if the folks in the grandstand could see every play so well, he'd better go up there and do his umpiring." — Kablegram.

"As A Secretary Sees It"

Blawnox, Pa. — Winging his way westward, youthful F. J. Zbasnik made fraternal as well as SSCU history on his recent goodwill flight in conjunction with the Organization's 40th anniversary commemoration. How he zoomed into the airways, blazed the SSCU trail enroute, his part in celebration and the rousing reception on his return home, all has been justly reported within these pages. It is not unlikely that the future will afford more opportunities to see and read of brother Fred in the aviation field...

Fred J. Zbasnik's skyride adds another "first" to the increasing numbers of SSCU first endeavors among the progressive movements in the fraternal field. In looking forward to a BIGGER AND BETTER SSCU there is no limit to bigger and better achievements fitting to attain that goal. Commercial houses have long been known to take to the air for publicity plugs; there is no reason why the SSCU cannot produce an occasional aerial act. Fred has set the precedent...

To chart an unknown expansion drive is very often costly and requires untold effort to produce results. Those responsible for the drive, quite as often, have little to gain and much to lose personally. Failures will bring down on their heads many "I told you so" blasts; while a success will produce temporary praise. It generally appears that the knocks are heard from the more or less dormant side of the house. If only there was a way to keep alive that activity, but constructively any leader would welcome such an occasional knock. As it is the noise makers usually subside for another waiting period, or so it seems... Then too, an occasional tippy blast, is just an added impetus to the leader to put more spirit into the "push".

So overwhelmingly popular has the juvenile convention idea become, with due thanks to our Supreme Secretary or the Father of the convention, that it is a bi-annual affair. The juveniles look forward with anticipation to the approaching convocation. With as great interest the "elderly" youth await the final and elaborated details of the Athletic Convention... The SSCU paves the way...

"Rambling along" brother Stan informs me that he has commented on the initiative motion drawn up by lodge 37, Cleveland, Ohio. This department is equally certain that such changes can only result in a size 10 step backwards. In my three years of assessment collecting I have found only one weapon large enough to club an easy-going member into line to pay his dues; needless to say it was the threat of suspension. I have yet to find its equal. Take it away, and what have you? I have yet to find need for suspension of an honest and dependable member... No, in capacity of local secretary, I can see no justification for such changes...

The athletic council of Lodge Electrons reports that members who actively engage in dance activities will be amply rewarded with special privileges advanced in interests of the lodge and athletics. It is to the members best interests that every effort is expended in our fall social function. Take heed... F. J. Progar.

"Mrs. Playfoot — What is the height of happiness? Sally — In my case he's about five feet seven inches.

T.B. Trailer-Clinic To Visit 23 Cities

Continuing its drive to eliminate tuberculosis in Cuyahoga County, Ohio, the Anti-Tuberculosis League, starting Sept. 12, again sent its mobile clinic throughout the county health district on a tuberculosis case finding tour, County Health Commissioner Arthur J. Pearse announced.

According to Miss Virginia R. Wing, executive secretary of the Anti-Tuberculosis League, the League's fluoroscopic trailer clinic will visit 23 cities and villages in the county fluoroscopic contacts of all known cases of tuberculosis, and students in the 11th and 12th grades of high school.

When the tour ends Oct. 7, so that the trailer-clinic may be used in Cleveland, the League will then supply the County Board of Health with tuberculin to conduct tuberculin tests on those children and parents who previously had not been examined. Later a follow-up will again be made by the trailer-clinic to check on those county residents who show a positive reaction to the tuberculin test.

"We are especially interested in fluoroscopic the 11th and 12th grade students at it will be the last time we will have them together before they are graduated," said Dr. Pearse.

"Tuberculosis is most prevalent during the adolescent age and it is very important that we find it before the students leave school to shift for themselves instead of waiting until after they are scattered and discover it only when one of them suddenly becomes ill.

"No parent should be alarmed by the signals given by the tuberculin test, fluoroscope, or the X-ray any more than he is frightened by a "caution" traffic light," explained Dr. Pearse. "Such a signal spells disaster only to him who wilfully ignores it."

When boys and girls go to high school and later to College they are likely to become careless of their health and unwilling to admit they do not feel physically up to the mark, the commissioner pointed out. It is all too common when the search is made by a school physician to find students with early tuberculosis playing on football and basketball teams. As the result of indifference the disease is allowed to progress to the serious stage.

"For those reasons the County Board of Health and the Anti-Tuberculosis League are cooperating wholeheartedly to determine whether or not the disease has developed in students and parents in the county health district," said Dr. Pearse.

Working with the trailer-clinic will be the League's two staff physicians, Drs. John Tomasek and Garry Basset and Mrs. Virginia Geddes, R. N. the League's field nurse.

Lodge 144

Detroit, Mich. — Members of lodge 144, SSCU should attend the next meeting on Sunday, October 2, which will be held at the Slovene National Home on John R. and Six Mile Road. Final plans for the 40th anniversary celebration will be made at this meeting, and discussions for organizing an English-conducted lodge will be in order.

Editor's note: Publication of a considerable portion of the foregoing article has been deferred until next week because the article reached Nova Doba office too late to be published this week in its entirety.

BRIEFS

(Continued from Page 3)

Rudolph Lisch of Cleveland, O. and Christine Kvartich of Bridgeville, Pa. joined hands in matrimony last week. The bridegroom serves on the SSPZ supreme board in the capacity of vice president. The bride is the daughter of Mr. and Mrs. Kvartich. Mr. Kvartich is supreme president of SSPZ.

Cleveland citizenship classes, conducted by the Citizens' Bureau, a Community Fund-supported agency, 307 Marshall Building, opened its new term on Monday, September 26. These classes, according to George A. Green, director, are for men and women who have taken out first papers and who wish to prepare for the final examination for second papers. Classes are held once a week from seven to nine in the evening. A special class for men who work nights will be held on Tuesdays at 9 a. m. Last year over 2,000 men and women received citizenship training in the citizenship classes.

To save the citizenry of Ohio from injury and death in traffic accidents, the Governor's Safety Coordinating Bureau announces that it stands ready to cooperate with any municipality in the state in the establishment of a safety council. Such community councils already have been promoted in Cambridge, Coshocton, Bucyrus, Elyria, Hamilton and Lorain.

The Federal Housing Administration has now brought to completion a nation-wide system of minimum standards for small home construction. According to Administrator Steward McDonald, these standards represent a minimum below which construction must not fall if the builder expects to finance the sale of such properties under the insured mortgage system. The FHA enforces its minimum requirements by means of at least three compliance inspections: When the excavations are completed, when the main building is enclosed and the last when the building is ready for occupancy.

National S S C U Athletic Board

MINNESOTA
Joseph Kovach, 342 E. Sheridan, Ely, Minn., Lodge No. 1.
Stanley Pechaver, 648 E. Camp St., Ely, Minn., Lodge No. 2.
John Kovach, 342 E. Sheridan, Ely, Minn., Lodge No. 184.
Louis Zgone, Gilbert, Minn., Lodge No. 192.
Matt Stukel, 346 East Camp St., Ely, Minn., Lodge No. 200.

PENNSYLVANIA
Rudolph Yerina, Claridge, Pa., lodge No. 40.
John Pezdirc Jr., 715 Gordon St., Reading, Pa., Lodge No. 61.
Rudolph Fisher, R. D. No. 2, Export, Pa., lodge No. 116.
Frank Kuznik, Box 254, Export, Pa., William Antloger, 209 Fifty-seventh Lodge No. 138.
St. Pittsburgh, Pa., Lodge No. 196.
Louis Polaski Jr., 504 Giffin Ave., Canonsburg, Pa., Lodge No. 205.
William Korach, Box 504, Export, Pa., Lodge No. 218.
Paul Oblock, R. D. No. 1, Turtle Creek, Center, Pa., Lodge No. 221.
Stan Progar, 400 School St., Springdale, Pa., Lodge No. 228.

OHIO
Frank Novak, R. D. 2, Sherman Rd., Barberton, O., lodge No. 44.
Vida A. Kumsle, 1735 East 33 St., Lorain O., Lodge No. 6.
Frank Drobic, 6124 Glass Ave., Lodge No. 180.
Joseph Krall, 702 E. 159th St., Cleveland, O., Lodge No. 186.
Joe Struna, 1199 E. 61st St., Cleveland, O., Lodge No. 188.
Steve R. Babich, Box 781, Struthers, O., Lodge No. 229.

ILLINOIS
Lucille Kosiek, 924 Oakland Ave., Joliet, Ill., Lodge No. 66.
Lucia Novak, 2350 W. 21st Place, Chicago, Ill., Lodge No. 70.
Victor Divjak, 1200 Belvedere, Waukegan, Ill., Lodge No. 94.
Louis Rode, 930 So. Victory St., Waukegan, Ill., Lodge No. 193.
John M. Zvezich, Jr., 2414 South Central Park Ave., Chicago, Ill., Lodge No. 211.

Did You Know That...

By Anna Prosen, Lodge 173

Among the articles manufactured in Los Angeles are rubber products, clothing, furniture, and mining machinery and supplies? The Great San Francisco Bay Bridge; stretching 8 1/4 miles across the salt water and tidal land between San Francisco and Oakland, was completed in 1936 at a cost of more than seventy-five million dollars. On the upper deck six lanes take care of automobile traffic; on the lower, a highway for trucks and interurban cars?

Oakland, Calif., a residential and commercial city is fitted for handling lumber products, canning and drying fruits and is a great railway terminal for the San Francisco district?

Los Angeles spreads in an irregular shape over a region of more than four hundred miles square, covering more land than any other city in the United States. Due to frequent earthquakes a law has been set forbidding the building of a store, office, school etc., more than 150 ft. high. The only exception is the city hall—28 stories high?

Marie Sklodowska Curie was the only person to receive the Nobel Prize twice. The first time she received the Nobel Prize in Physics, from the Academy of Science in Stockholm; the second time she received the Nobel Prize in Chemistry from her discovery of Radium?

Robert Wilhelm Bunsen, born in Gottingen, served as a professor in several German universities. His researches led to the acceptance of the idea of radicals existing in compounds; his Bunsen burner is used in many chemical plants; his greatest work was the invention of the spectroscope and the discovery of caesium and rubidium?

The substance we call glass is a combination of common sand, mixed with soda and lime, and heated into a miraculously smooth, hard, and clean material?

Hibiscus have become so popular in the tropical climate of Florida that some 600 varieties of color have been developed. While the more popular shade is red, almost every tint of the rainbow has been developed?

People who go to Jamaica in the fall may see as many as 50 different kinds of birds and 94 species of butterflies?

Joseph Priestly (1733—1804) was an English writer on religion, politics, and science. Priestly discovered several gases, notably oxygen which he prepared by heating mercuric oxide?

RAZNO IZ AMERIKE IN INOZEMSTVA

(Nadaljevanje s 1. stran)

AMERIŠKA LEGIJA
Dne 22. septembra je bila v Los Angelesu zaključena 20. letna konvencija veteranske organizacije Ameriške legije. Konvencija je po dolgi in ostri debati z večino odklonila sprejem resolucije, ki je zahtevala, da za primer vojne, če kongres uveljeda splošno vojaško dolžnost, naj razpolaga tudi z bogastvom državljanov. Zagovorniki resolucije so poudarjali, da je življenje več vredno kot premoženje. Odklonitev resolucije dokazuje, da Ameriško legijo kontrolirajo bogataši, ki se bojijo za svoja premoženja.

NOVI OBRAZI
V novem zveznem kongresu, ki bo izvoljen v mesecu novem-

WISCONSIN
George Novoselac, 1960 E. 71st St., West Allis, Milwaukee, Wisc., Lodge No. 225.

bru letos, bo mnogo novih obrazov brez ozira na izgube pridobitve raznih strank. Zedaj je gotovo, da v prihodnjem kongresu bo manjkalo 8 sedelnih senatorjev in 48 sedelnih članov poslanske zbornice. Večina teh je bila poražena pri primarnih volitvah, nekaj jih je pa umrlo in nekateri niso po- nojno kandidati.

LETALSKA NESREKA
Blizu mesta Burbank, California, je smrtno ponesrečil generalmajor Oscar Westover, načelnik letalske kora Zedinjenih držav. Letalo, ki ga je vodil Westover sam, je treščilo na tla in zgorelo. Z načelnikom vred je bil ubit tudi njegov privatni pilot saržent Sam Hynes.

PŠENICA ZA VOJNO
V Canadi so razne evropske države te dni kupile 4 milijone bušljev pšenice. Veliki nakupi pšenice značijo strah pred vojno oziroma pripravo za letošnji Ti nakupi so tudi nekoliko dražji nili ceno pšenice v Zedinjenih državah.

AMERICANI V EVROPI
V začetku tega leta je bilo v Evropi stalno ali začasno naseljenih nekaj nad 80.000 ameriških državljanov. S pristoječimi ameriški turisti znaša to število zdaj znatno nad 100.000. Češkoslovaški bivajoče ameriški ameriški poslanik že opominja da naj se pripravijo za odhod iz dežele; to za primer, da bi Nemci vdrlji v češkoslovaško. V začetku tega leta je bilo v češkoslovaški 5190 ameriških državljanov v Avstriji 787, v Belgiji 1391, Veliki Britaniji in Irski 12.447, Franciji 12.384, v Nemčiji 8386, 660, na Poljskem 2500, v Italiji 25.616, v Jugoslaviji 1607 in Rusiji 596.

NEODVISNA INDUSTRIJA

Ameriška industrija je danes mnogo bolj neodvisna od inozemstva kot je bila leta 1914, ob začetku svetovne vojne. Prvi krat je bila Amerika za dobri in za razne druge predmete stalno popolnoma odvisna od inozemstva. Tudi danes se še gotovo izdelki importirajo iz Nemčije, toda v glavnem se je ameriška industrija popolnoma osamosvojila. Domači izdelki zadostujejo za domačo porabo in marsikatero je mogoče tudi izvažati. Akonastane v Evropi vojna, bo ameriška industrija lahko v vsaki oziroh stala na lastnih nogah.

KRMA ZA TOPOVE

Po seznamu, ki so ga sestavili ameriški vojaški eksperti, znaša vojna sila Evrope 33.627.000 mož; v tem so seveda šteli tudi rezerve. Nemčija ima stalne armade 700.000 mož in 2.700 milijona rezerve, skupaj 3.400.000; Italija ima 450.000 stalne vojske in en milijon rezerv, skupaj 1.450.000; Madžarska ima 50.000 stalne vojske in 700.000 rezerve, skupaj 750.000; Poljska ima 280.000 stalne vojske in 1.300.000 rezerve, skupaj 1.580.000 mož.

Češkoslovaška ima 200.000 stalne vojske in 1.600.000 rezerv, skupaj 1.800.000; Britanija ima 100.000 vojske in 350.000 rezerv, skupaj 450.000; Francija ima 500.000 stalne vojske in 5.420.000 rezerv, skupaj 6.000.000; Rusija ima 190.000 stalne vojske in 1.600.000 rezerv, skupaj 1.790.000; Belgija ima 90.000 stalne vojske in 700.000 rezerv, skupaj 790.000; Holandska ima 30.000 stalne vojske in 350.000 rezerv, skupaj 380.000; Japonska ima 9.000 stalne vojske in 278.000 rezerv, skupaj 287.000; Jugoslavija ima 148.000 stalne vojske in 1.200.000 rezerv, skupaj 1.348.000; Rusija ima 1.000.000 stalne vojske in 1.000.000 rezerv, skupaj 2.000.000 rezerv, skupaj 15 milijonov mož.

Iniciativni predlog

DRUŠTVA "SV. JANEZA KRSTNIKA" ŠT. 37, CLEVELAND, OHIO

Društvo "Sv. Janeza Krstnika," št. 37, v Clevelandu, Ohio, na svoji redni seji dne 17. julija 1938 odobrilo sledeči

INICIATIVNI PREDLOG:

Sedanje besedilo točke 504 enotnih pravil, ki se glasi: "Nobenemu društvenemu odborniku ali članu ni dovoljeno sprejeti denarja za asesmente od članov, ki so bili suspendirani več kot 30 dni, ako se sumi, da je suspendiran član v dobi suspendacije zbolel ali je bil telesno poškodovan," naj se črta in nadomesti s sledečim besedilom: "Točka 504. Nobenemu društvenemu odborniku ali posameznemu članu ni dovoljeno sprejeti denarja za asesmente od članov, ki so bili suspendirani več kot 30 dni, izjemoma društvenega tajnika."

Sedanje besedilo točke 505 enotnih pravil, ki se glasi: "Član, ki je bil suspendiran nad 30 dni in do 90 dni, je lahko ponovno sprejet v Jednoto, če plača vse zaostale asesmente in asesment za tekoči mesec, toda podpisati mora izjavo, da v dobi suspendacije ni dobil nobenih boleznih ali poškodb," naj se črta in nadomesti s sledečim besedilom: "Točka 505. Član, ki je bil suspendiran nad 30 dni in do 90 dni, je lahko ponovno sprejet v Jednoto, če plača vse zaostale asesmente in asesment za tekoči mesec."

Točka 506, ki se glasi: "Člana, ki je v dobi njegove suspendacije zbolel, se ne more ponovno uvrstiti med dobrostoječe članove, dokler ni od boleznih popolnoma okreval," naj se črta v celoti.

RAZLOG:

Ker v teh kritičnih časih se lahko pripeti, da bo zbolel ali telesno poškodovan 30 letni član Jednote in obenem bo suspendiran mesec, ko je zbolel ali bil poškodovan in ni upravičen do nobene podpore za bolezen ali poškodbo, kar se je pripetilo v mesecu suspendacije, in akoravno v dobi 30 letnega članstva ni prejel nobene bolniške podpore. Društvo stavi gori navedene spremembe pravil edinele za blagor Jednote in dobrobit članstva v Clevelandu, Ohio, 17. julija 1938.

Predlagatelj: Frank Kačar;
predsednik: Stanislav Dolenc;
tajnik: Joseph Rudolf;
blagajnik: John Branisel.

Društveni pečat)

POJASNILO GLAVNEGA TAJNIKA

Predstoječega iniciativnega predloga glavni odbor na področju, toda odobrila ga je za priobčitev v smislu točke 65 enotnih pravil. Razprava o predlogu se prične 14. septembra 1938 in konča 14. novembra 1938.

Društva, ki bodo predlog podpirala, naj izvolijo to sporočiti glavnemu uradu ne pozneje kot 21. novembra 1938. Na poznejša sporočila se ne bo oziralo in tudi se ne bo upoštevalo tozadevnih sporočil v Novi Dobi, ako niso bila obenem poslana glavnemu uradu. Vsako poročilo mora biti podpisano od predsednika in tajnika in opremljeno mora biti obenem z društvenim pečatom. Društvi, ki predloga ne podpirajo, ni treba o tem poročati glavnemu uradu, imajo pa pravico, da to store potom Nove Dobe. Ako predlog podpirajo od ene tretjine društev, ki predstavljajo najmanj eno tretjino članov v odraslem oddelku, tedaj bo dan članstvu na splošno glasovanje.

Ely, Minnesota, dne 10. septembra 1938.

ANTON ZBASNIK,
glavni tajnik JSKJ.

KOMENTAR GLAVNEGA TAJNIKA

Glavni odbor ne vidi prav nobene potrebe za predlagane spremembe v pravilih. Noben član še ni bil prizadet vsled točk, katere želi društvo št. 37 amendirati ali črtati. Točke so v veliko pomoč našim društvenim tajnikom in tajnicam, ki imajo že sedaj pravi križ, da skolektirajo asesmente. Popravite te točke kot priporoča društvo št. 37, pa bo desetkrat toliko suspendacij kot jih je bilo do sedaj. Mesto, da bi člani plačevali asesmente vsak mesec, jih bodo plačali na vsake tri mesece. Društveni tajniki in inicijé bodo naredili marsikako pot zastoj, in ko se bodo tega enkrat naveličali, bodo resignacije na dnevnem redu. Kazenski ukrepi bi bili brez vsake veljave, če ne bi določali gotove kazni za vsake prestopke. Isto je s pravili bratskih podpornih organizacij. Član, ki ne plača asesmenta v določenem roku, je kriv prestopka, kaznen za ta prestopki je suspendacija. Bolj občutna kazen pa je, če član v dobi suspendacije zbolel, kajti v tem slučaju ne dobi podpore. Povprečni član se ne boji suspendacije, a boji se, da ne bi v dobi suspendacije zbolel, zato pa vsak izmed nas skrbi, da je asesment pravočasno plačan. Odstranite te zahteve iz pravil in nastal bo pravi kaos. To sem zapisal z iskrenim in odkritostnim namenom in naj mi zato nihče ne zameri. Članstvo je upravičeno do mojega mnenja in do mnenja ostalih glavnih odbornikov, ki so se z menoj vred izjavili proti gornjemu predlogu.

Z bratskim pozdravom,

ANTON ZBASNIK,
glavni tajnik.

Razsodbe gl. porotnega odbora JSKJ

58-308.

Priziv brata Franka Bretzel, člana društva sv. Stefana, št. 58 v Bear Creeku, Montana, ker mu je bila odklonjena zahteva za bolniško podporo, od dne 16. februarja 1938 pa do dne 14. aprila 1938. Zahteva mu je bila odklonjena od strani izvrševalnega odbora naše Jednote na podlagi poročila in preiskave, katero je naredilo prizivnikovo društvo, in v smislu katerega obojega ni bil prizivnik popolnoma onemogel in nezmožen za vsako delo

v prej gori omenjeni dobi njegove bolezni. Glavni porotni odbor je naredil natančno preiskavo in zasljal priče ter pronašel, da ni zadostnih dokazov, da ne bi bil prizivnik popolnoma onemogel in nezmožen za vsako delo v prej gori omenjeni dobi njegove bolezni. Niti ni zadostnih dokazov, da se ne bi bil ravnal po navodilu njegovega zdravnika v prej gori omenjeni dobi. Glavni porotni odbor je razsodil, da je prizivnik upravičen do bolniške podpore od dne 16. februarja 1938 pa do dne 14. aprila 1938.

Anton Okolish, John Schutte, Frank Mikec, Rose Svetich, Valentin Orehek, porotniki JSKJ.

DOPISI

La Salle, Ill. — Kakor je razvidno iz našega glasila Nove Dobe, so društva JSKJ v tem letu precej aktivna in se skoro kosajo v proslavah jednotine 40-letnice. Tudi naše društvo Danica, št. 124 JSKJ se pripravlja, da proslavi 40-letnico Jednote in 20-letnico društva. Ta proslava se bo vršila v nedeljo 30. oktobra v Slovenskem domu v La Sallu.

Va priliko te proslave bo vprizorjena igra v dveh dejanjih, in sicer "Zupanova Micika." To je vseskož vesela in zabavna igra in igrali jo bodo zmoini in izkušeni igralci, ki so po večini člani dramskega društva "Soča." Pa to ne bo vse, imeli bomo tudi razne druge zabave, ples itd. Med nas bo prišel tudi eden glavnih odbornikov; vsaj tako upamo. Tako bomo imeli priliko slišati dobrega govornika in se seznaniti z njim. Prireditev kot je nameravana ni samo zabavna pomena, ampak je tudi oglaševalno sredstvo ali reklama za društvo in Jednoto. Dolžnost vseh nas, ki se smatramo za dobre člane, je pomagati po naših močeh, da so take prireditve uspešne.

Kakor že omenjeno, se bo naša proslava vršila v nedeljo 30. oktobra. Začetek prireditve bo opoldne, začetek igre pa ob 2. uri popoldne. Vstopnina k igri in sploh k celemu programu bo samo 25 centov za osebo, kar je gotovo poceni. Za vsakovrstno potrebo gostov bomo skušali po najboljših močeh poskrbeti. Veselični odbor je že zdaj pridno na delu, ker pričakuje velike udeležbe, ne samo iz mesta La Salle, ampak tudi iz De Pue, Joliet, Chicago, Waukeganja in od drugod.

Društvo Danica, št. 124 JSKJ, je na svoji seji dne 18. septembra sklenilo, da se pridruži federaciji društev JSKJ za državo Illinois, Wisconsin in Indiana. Spodaj podpisani je bil izvoljen, da zastopa društvo na federacijski seji, ki se bo vršila 2. oktobra v Chicagu.

Naše društvo je tudi vzelo v pretres iniciativni predlog društva št. 37 JSKJ v Clevelandu, O., ki je bil priobčen v Novi Dobi z dne 14. septembra. Društvo je podprlo iniciativnega predloga odklonilo in izjavilo, da se z istim ne strinja. Razloge za odklonitev enkrat pozneje objavim.

S federacijo se naše društvo strinja in poziva tudi druga društva JSKJ v državah Illinois, Wisconsin in Indiana, ki še niso pristopila, da se odločijo in javijo za pristop. Združeni smo močni, razdruženi pa šibki. Torej, stopimo skupaj, kajti v slogi je moč!

Podrobnosti o proslavi jednotine 40-letnice in društvene 20-letnice pri našem društvu bodo pravočasno priobčene v Novi Dobi. Pri tej priliki opozarjam članne društva Danica, da bo zadnja mesečna seja pred proslavo 16. oktobra. Želeli je, da se iste člani polnoštevilno udeležijo, da nam bo mogoče vse najboljše ukreniti glede prireditve. Bratski pozdrav! — Za društvo Danica, št. 124 JSKJ:

! Matt Vogrich, predsednik.

Chicago, Ill. — Program 40-letnice Jednote, katero proslavijo čehiška društva dne 2. oktobra v šolski dvorani na Cermak Rd. in Wolcott Ave. Pričetek točno 2:30 popoldan.

1. Stolovravnatelj otvori program.
2. Govori glavni predsednik, Paul Bartel.
3. Poje moški pevski zbor "France Prešeren".
4. Deklamacija: Jennie Zorko.
5. Kuplet "Vandrova": Joseph Fajfar, Anton Krapenc; spremlja na harmoniko Joseph Gomilar.
6. Govori glavni nadzornik, Frank E. Vranichar.

7. Deklamacija: Jennie Si-mech.

8. Igra "Trojčki" burka v 3. dejanjih.

Osebe: Maslec Božidar, tovarnar margarine: Joseph Zihel; Breda, njegova žena: Mary Starc; Srečko Skubec, njegov nečak: Anton Krapenc; Stojan Skubec, odvetnik: Joseph Fajfar; Jelka, njegova žena: Anna Krapenc; Pavla, njena sestra: Josephine Zibert; Luigi Pazzanelli: Joseph Oblak; Babšek, lastnik modne trgovine: John Gottlieb; Marko (Frank Kopač) in Spelica (Frances Gomilar): uslužbenca pri odvetniku.

Igre vodi Anton Krapenc. Med dejanji igra piano accordion Frank Sustarich. Ob 7. uri zvečer kaže premikajoče slike Louis Zefran. Ob 7:30 se prične ples in prosta zabava; med plesom komo imeli šaljivo pošto.

Za ples igra Rudy Deichman orchestra. Vstopnice so v predprodaji po 30 centov pri vratih 40, za otroke 20 centov. Vabljeni so vsi Slovenci od blizu in daleč, posebno pa še člani društva in Jednote. Dolžnost vseh nas, ki se smatramo za dobre člane, je pomagati po naših močeh, da so take prireditve uspešne.

Kakor že omenjeno, se bo naša proslava vršila v nedeljo 30. oktobra. Začetek prireditve bo opoldne, začetek igre pa ob 2. uri popoldne. Vstopnina k igri in sploh k celemu programu bo samo 25 centov za osebo, kar je gotovo poceni. Za vsakovrstno potrebo gostov bomo skušali po najboljših močeh poskrbeti. Veselični odbor je že zdaj pridno na delu, ker pričakuje velike udeležbe, ne samo iz mesta La Salle, ampak tudi iz De Pue, Joliet, Chicago, Waukeganja in od drugod.

Naše društvo je tudi vzelo v pretres iniciativni predlog društva št. 37 JSKJ v Clevelandu, O., ki je bil priobčen v Novi Dobi z dne 14. septembra. Društvo je podprlo iniciativnega predloga odklonilo in izjavilo, da se z istim ne strinja. Razloge za odklonitev enkrat pozneje objavim.

Z bratskim pozdravom,
Anton Krapenc,
tajnik Federacije.

S pola. — Na Elyu, Minn., je po triletnem bolehanju premirila Katarina Schweiger, rojena Pezdirc v Črnomlju v Beli Krajini. Starja je bila 69 let, na Elyu pa je bivala 38 let. Tu zapuša hčer in sina, v Bivabuku, Minn., enega brata, v Aurori, Minn., nekaj sorodnikov, v starem kraju pa sestro in dva brata. Mož ji je umrl pred letom. Pokojnica je bila članica društva št. 1 JSKJ.

V Duluthu, Minn., je umrla Jerica Simpson, rojena Wulatz, stara šele 48 let. Poleg soproga zapuša eno hčer, eno sestro v Washingtonu in eno baje v Milwaukee, v Elyu, Minn., pa brata Johna in 80 let staro mater Mrs. Wulatz. Mrs. Wulatz je ena prvih slovenskih naseljenk v Elyu. Naj bo pokojnicaa ohranjen blag spomin, žalujočim ostalim pa bodi izraženo iskreno sožalje.

Matiija Pogorelc.

San Francisco, Cal. — Ze sedem tednov ležim s pobito nogov postelji in imam tako dovolj prostega časa za čitati in pisati. Vse članke in dopise v Novi Dobi vestno prečitam. Med drugim sem čitala na mladinski strani dopis Florence Startz iz Elyja, katero deklico dobro poznam; istotako poznam njenega očeta in tete. Poznala sem tudi njeneega starega očeta, o katerem je pisala, da je umrl. Upam, da še večkrat kaj napiše v Novo Dobo. Jaz zelo rada čitam vse novice iz Elyja, ker sem 14 let preživela tamkaj. Ko je Matija Pogorelc nedavno omenjal Rev. Buha, sem se domislila, da je bil on, ki me

je z mojim možem poročil pred 32 leti. Ker ta zveza še vedno drži, mislim, da je bila dobro izvršena. Razžalostilo nas je poročilo, da je na Elyu umrla Mrs. Elizabeth Markovich, moja sva-kinja.

V tukajšnji St. Mary bolnišnici se že tri tedne zdravi žena mojega brata Mary Rauh, ki je bila pobita od avtomobila. Ko se je nekega večera vračala domov, jo je zadel neki avtomobil ravno ko je izstopila iz poulične kare. V nesreči ji je bila zlomljena noga. Tudi Mrs. Rauh je dobro poznana na Elyu, kjer je živela pred 20 leti. Nesreča je za družino tem večja, ker je njen mož Mr. Rauh že dve leti in pol mrtvouden po eni strani in tudi govoriti ne more. Tako je dosti nesreč v našem sorodstvu.

Tukaj se pridno pripravljajo za svetovno razstavo, ki se bo vršila prihodnje leto in bo otvorenjena že meseca februarja. Upam, da pri tisti priliki mnogi naši rojaki posejijo San Francisco. Vreme imamo lepo, toda z delom gre bolj slabo, kot menda tudi drugod. Pozdrav vsem čitateljem Nove Dobe!

Mrs. A. Markovich.

Chicago, Ill. — Samo par dni se in tu bo nedelja 2. oktobra. Kot vse kaže, bo to dan vse dni za Slovence ne samo v Chicagu, ampak sploh v državi Illinois. Ne spominjam se, da bi bilo že kdaj toliko zanimanja za kakšno prireditev kot je ravno sedaj za proslavo jednotine 40-letnice, katero priredi naša federacija. Program je priobčen na drugem mestu, omeniti pa hočem samo eno točko, namreč premikajoče slike (movies), katere je posnel sobrat Zefran v Jolietu, Rockdalu in Waukeganu. Marsikateri je bil ujet na sliko, ne da bi bil vedel za to. Posetniki iz omenjenih naselbin se bodo lahko o tem prepričali. Sobrat Anton Wencel je pa letos prinesel zanimive slike iz starega kraja, in njega tem počim prijzno prosimo, da nam jih ob tej priliki pokaže.

Člani in članice društva Zvon, št. 70 JSKJ, vljudno pozivam, da se te prireditve gotovo vsi in vse udeležijo. Garantiram lahko, da bo vsak zadovoljen s programom. Tako bogatega programa za tako nizko ceno se ne dobi zlepa. Preskrbijo naj si vstopnice, ki so v predprodaji pri odbornikih in članih društva samo po 30 centov, in to kajti, brez odlašanja, kajti jutri bodo morda že razprodane.

Na svidenje v nedeljo 2. oktobra ob 2. uri popoldne v šolski dvorani na Cermak Rd. in Wolcott Ave. (22nd & Lincoln Sts.) v Chicagu! — Za društvo Zvon, št. 70 JSKJ:

John Gottlieb, predsednik.

Joliet, Ill. — Na zadnji seji društva Sv. Petra in Pavla, št. 66 JSKJ je bilo sklenjeno, da se apelira na člane in članice, da se v kar največjem številu udeležijo veselice, katero prirede čihvška društva JSKJ, združena v federaciji, v nedeljo 2. oktobra. Ta veselica bo prirejena v proslavo jednotine 40-letnice. Kot že omenjeno, se bo vršila v nedeljo 2. oktobra v šolski dvorani na Cermak Rd. in Wolcott Ave. v Chicagu; začetek ob 2. uri popoldne. Na programu bodo govori, petje, deklamacije, šaljiva igra "Trojčki" in sledil bo seveda ples. Igral bo znani Perush-Deutchman orkester iz Joliet. Naše veselice, ki se je vršila v Oak Grove 28. avgusta, so se sobratje in sestre iz Chicaga v velikem številu udeležili, zato je zdaj naša dolžnost, da jim to naklonjenost vrnemo z obilnim posetom njihove veselice.

V mojem zadnjem dopisu, ko sem se v imenu društva zahvalil raznim govornikom na naši veselici, sem pomotoma izpustil ime sosesre Agnes Jurečič od društva Zvezda, št. 170 JSKJ, v Chicagu, ki nas je pri omenjeni priliki tudi počastila z lepim govorom. Ta pomota naj bo tem potom popravljena.

Bratski pozdrav in na svidenje v Chicagu v nedeljo 2. oktobra! — Za društvo št. 66 JSKJ: John Adamich, tajnik.

De Pue, Ill. — Članstvu društva Slovenski bratje, št. 130 JSKJ, sporočam, da je bila redna mesečna seja našega društva za ta mesec prestavljena iz prve nedelje na DRUGO SOBOTO v mesecu. To pomeni, da se bo naša redna seja ta mesec vršila v soboto 8. oktobra ob 7. uri zvečer.

Seja je bila prestavljena zato, ker se bo društveni tajnik dne 2. oktobra udeležil zborovanja federacije društev JSKJ v državah Illinois, Wisconsin in Indiana, katero zborovanje se bo vršilo v Chicagu. Člani in članice našega društva naj upoštevaajo to naznanilo in naj se polnoštevilno udeležijo seje v soboto 8. oktobra ob 7. uri zvečer. Tajnik bo pri tisti priliki poročal kako federacija deluje, obenem bodo predloženi tudi trimesečni računi. Torej, na svidenje 8. oktobra! — Za društvo Slovenski bratje, št. 130 JSKJ:

Ignac Benkše, tajnik.

Barberton, O. — V nedeljo 2. oktobra se bo vršilo redno zborovanje federacije društev JSKJ za državo Ohio. To zborovanje se bo vršilo v Slovenskem domu na Holmes Avenue v Clevelandu, O., in se bo pričelo ob 9. uri dopoldne. Vsi zastopniki društev, katera spadajo v federacijo, so prošeni, da se tega zborovanja gotovo udeležijo. Torej, na svidenje v nedeljo 2. oktobra v Slovenskem domu na Holmes Avenue v Clevelandu! — Za federacijo društev JSKJ v državi Ohio:

John Opeka, tajnik.

Detroit, Mich. — Članom in članicam društva Triglav, št. 144 JSKJ, naznanjam, da je bilo na zadnji seji sklenjeno, da naše društvo priredi proslavo jednotine štiriidesetletnice. Ta proslava se bo vršila 29. oktobra v prostorih Slovenskega doma na 17153 John R. Za to svrho izvoljeni odbor je pridno na delu.

Na seji je bilo sklenjeno, da se naloži kazni vsem tistim članom našega društva, ki bi se proslave ne udeležili. Udeležencem se, bo serviralo prosto oziroma se bo zanje plačalo iz društvene blagajne. Vsled tega pa je od strani nekih članov, ki se nikdar ne udeležujejo sej, prišlo do nekake kritike. Pripravljalni odbor je zato zaključil, da povabi na prihodnjo redno društveno sejo, ki se bo vršila 2. oktobra, vse člane in članice. Na omenjeni seji se bo še enkrat razpravljalo o vseh podrobnostih in bo vsak imel priliko povedati svoje mnenje.

Razpravljalo se bo tudi o angleško poslušočem društvu, ki je že v osnovi in odbor prav pridno išče novih članov. Zato apeliram na člane in članice, da pomagajo pridobiti kar največ novih članov za angleško poslušočo društvo do dneva naše proslave. Na to proslavo bo prišel eden glavnih odbornikov kot govornik, kot mi je sporočil glavni predsednik. Mislim, da bo sobrat Bartel sam prišel. Poleg tega da bo nastopil kot slavnostni govornik na naši proslavi 40-letnice, bo isti večer zaprisegel tudi naše novo angleško poslušočo društvo.

Ko sem bil lansko leto enkrat v Clevelandu, sta se izrazila naš urednik Anton Terbovec in sobrat Joseph Birk, da bi rada enkrat posetila Detroit oziroma da prideta k nam, kadar bo prilika. Nas bo zelo veselilo, če se poslužita prilike prireditve naše proslave 29. oktobra. Pa še sobrata Janka Roglja naj prepeljeta s seboj. Lahko se vsi trije zanesajo, da bodo preživeli nekaj veselih ur med nami, mi jih bomo pa seveda tudi radi videli med seboj.

To naj o proslavi zadostuje za danes. Pač pa še enkrat povabim vse člane in članice našega

društva, da se gotovo udeležijo naše redne seje v nedeljo 2. oktobra ob 10. uri dopoldne. Sklepi, ki jih bo seja sprejela, bodo obvezni za vse člane, tudi za tiste, ki ne bi bili navzoči. Torej je najboljšje, da pridejo vsi. Bratski pozdrav! — Za društvo Triglav, št. 144 JSKJ:

A. M. Meyers, blagajnik.

Johnstown, Pa. — Člane društva Planinski raj, št. 172 JSKJ, pozivam, da se malo bolj zanimajo za društvene seje. Včasih, ko tajnik predloži bolniško nakaznico, skoro ni toliko članov navzočih, da bi jo bilo mogoče odobriti. Za člane, ki ne živijo oddaljeno od zborovalne dvorane, ni nikakega vzroka, da bi izostajali od sej. Enkrat na mesec si že vsak lahko vzame 30 ali 40 minut časa za našo sejo. Pri našem društvu vlada lepa sloga, torej so seje kratke. Dolgost se ne more nikogar odganjati, istotako ne prepri, ker jih pri društvu nimamo. Na kratko in prijazno sejo pa bi vendar moral priti vsak član, ki ga ne zadržuje posebno vzroki. Saj to je samo enkrat na mesec. Priporočljivo je tudi, da starši nagovorijo svoje otroke, ki so že v odraslem oddelku, da prihajajo na seje. Na ta način se bodo seznanili z društvenim življenjem in spoznali vrednost istega.

Na prihodnji seji bomo vzeli v pretres iniciativni predlog društva št. 37 JSKJ v Clevelandu. Upam, da moj opomin ne bo nadel na gluha ušesa in da pridejo člani in članice stoprocentno na prihodnjo sejo. In ne pozabite, da se bo ta prihodnja seja vršila v nedeljo 2. oktobra! — Za društvo Planinski raj, št. 172 JSKJ:

John Nahtigal, tajnik.

Cleveland, O. — Nove slovensko-ameriške dramske igre. — Kar smo že dolgo pogrešali, smo končno vendar dobili — nove slovensko-ameriške dramske igre. S temi igrami je pridobilo dramatikovo upoštevaajoče občinstvo krasen dodatek na tem polju, društva in klubi pa hvaležni material. Igre je spisal, mnogim ameriškim Slovincem poznani Andrew Kobal iz New Yorka, ki je s svojimi deli pokazal, da vrlo dobro pozna slovensko-ameriške življenske navade, da je naš dober opazovalec in zmožen pisatelj dramskih iger. Navedena dela so prva te vrste v Ameriki. Izmed petih iger, štiri predstavljajo naše domače družinsko življenje v Ameriki. Vsled tega so tudi veči manj karakterji nastopajoči v igrah, slovensko-angleško mešana govornice. Seveda, v vsaki igri prevladujejo slovenski karakterji in slovenski jezik, v nekaterih vlogah se pa tudi kaže slovensko-ameriška spatečna govornica, kakršno rabimo doma. Igre nas kažejo pač take, kakršni smo.

"NAŠI DOMAČI — TUJCI", vzgojna igra v treh dejanjih. Iz družinskega življenja ameriških Slovincov. 8 oseb in nekaj sošolcev. Ta igra je izredno poučljiva za mladino, pa tudi za odrasle, ker v njej pokaže vzroke nesporazumov med otroci in starši ter močan vpliv ameriških šol na našo mladino, kot tudi potrebo znanja slovenskega, oziroma materinega jezika za otroke. Igra se vrši v večjem ameriškem mestu, kjer prebivajo Slovenci in v predmestju, kjer ima Hrenova družina svojo dobrostoječo farmo. Prvo in tretje dejanje se vrši v sobi hiše na farmi pri Hrenovih, drugo dejanje pa v sobi v mestu pri Erjavčevih. Ta igra, ki je svoje vrste drama, je zelo pripravljiva za vse naše odre po Ameriki, ker je izredno poučljiva, vzgojna in sploh dobra igra, ki bi jo morali igrati povsod, kjer so odri na razpolago.

"DENAR", veseloigra v treh dejanjih. Vrši se v velikem ameriškem mestu v družinski sobi. Predstavlja revno slovensko (Dalje na 6. strani)

RADIVOJ REHAR:

SEMISIRIS

ROMAN

Bilo je že okoli poldneva, ko sta mladeniča prispela na dvor in se napotila proti svojemu domovanju. Govorila nista. Faraon Asarhadan je mislil na Ofirijo, princ Aftagad pa je še vedno razmišljal o besedah, ki mu jih je bil na obzidju svetišča, vrhu Gore prihoda govoril tovariš iz dežele jutrnjih planjav. Iz tega premljevanja ju je predramil šele pisar Azuris. Pritekel je ves zasopel iz knjižnice in planil k Aftagadu.

"Iščem vas ves dopoldan, princ princev," je vzkliknil; "vaša častnika Savadagak in Buramak sta sinoči ubila dva naša častnika. Prijeli so ju in vrgli v ječo..."

X.

V mrki dvorani, okrašeni samo s kipom svetega bika Apisa, so sedeli na nizkih blazinah vrhovni sodnik Libis, veliki duhoven Amonis, vojskovodja Tutalis in pisar Azuris. Nekoliko vstran od njih je ždel princ Aftagad. Gledal je mrko v tla in premljeval. Zločin pribočnika Savadagaka in tekača Buramaka ga je iztrgal iz prijetnih sanj, v katere ga je zapredlo življenje v prestolnici velikega faraona Semisa Ofirisa. Ni se jezil na svoja častnika, saj se je dobro zavedal, da sta le branila čast Aztekov, ko sta ubila Atlanta, burile so ga samo posledice. Vedel je, da ju lahko postavijo na žrtvenik svetega Apisa in povzročijo sitnosti tudi njemu. Strah, da bi izgubil milost velikega, ga je navdajal z najneprijetnejšimi občutki. V najboljšem primeru bi moral zapustiti Semisiris in se vrniti v deželo svojega očeta, tja daleč na večerno stran, preko gora in voda. Odit bi moral iz vrvenja, ki mu je nudilo toliko nebrzdane svobode in uživanja, zapustiti bi moral Tatano, Eramano in vse druge ljubimke, svojega veseljaškega učitelja Azurisa, prijatelja Asarhadana in vso množico tistih, s katerimi se je bil seznanil in spoprijateljal na dvoru vladarja Atlantide. Kaj bi rekel strogi oče, kralj kraljev Namagad? Kako bi se maščeval faraon faraonov Semis Ofiris?

"Da," si je dejal sredi mračnih misli mladi princ, "Asarhadan je govoril resnico. Sprejemajo nas slovesno, toda ne kot sebi enake, marveč kot podložnike iz ljudstva nižjih. Kaj jim je mar mene, kaj sestre moje, Asarhadana, mojih častnikov in vseh, ki prihajajo s tujih dvorov? Semisiris se dviga strmo v višave, nas pa pušča pod seboj, melje nas in preoblikuje po svoje. Gospod gospodov."

Iz teh mračnih misli ga je predramil šele glas gonga. Ozrl se je proti vходу ter opazil poveljnika Amarazisa in njegove vojske, ki so prignali pred najvišje sodnike skrušena azteška častnika. Planil je kvišku in skočil k njima.

"Milost, princ princev!" sta vzkliknila Savadagak in Buramak v azteščini, padla pred Aftagada na kolena in udarila s čelom ob tla.

"Kaj sta storila?" je zagrnel princ, toda prekinil ga je še tisti hip ostri glas vrhovnega sodnika Libisa, ki je dejal:

"V imenu faraona faraonov, velikega Semisa Ofirisa, prepovedujem pogovor in nam nerazumljivem jeziku ljudstva večerne dežele. Dovolili smo ti, princ princev, biti navzočemu samo kot poslušalcu, ne kot izpraševalcu in sodniku. Tvoja častnika sta umorila dva naša častnika v našem mestu, zato pripada samo nam pravica sodbe."

Aftagad je požrl jezo in se vrnil na svoj prostor. Savadagak in Buramak sta ostala na tleh.

"Častnika kralja kraljev, Savadagak in Buramak," je pričel Libis, "obtožena sta uboja častnikov faraona faraonov Nairisa in Admirarisa. Kaj lahko navedeta v svojo obrambo?"

"Milost, gospod!" sta vzkliknila hkratu Savadagak in Buramak.

"Govorita vsak zase," je dejal Libis. "najprej govori ti, pribočnik Savadagak! Zakaj si storil te?"

"Milost, gospod!" je vzkliknil Savadagak in dvignil glavo.

"Branil sem samo čast in življenje."

"Torej priznavaš, da si s svojim pribočnikom Buramakom ubil častnika Nairisa in Admirarisa?"

"Priznavam, gospod."

"Kako je bilo? Kaj sta ti storila?"

"Zasledovala sta dve azteški deklici, Isto in Upo, hčerki zlatarja Ulamaka. Zmerjala sta mene in mojega tovariša z divjaki in bakrenopoltni opicami, napadla sta naju in hotela zaklati. Branila sva se, in ker sva bila spretnjša, sva zmagala midva."

"Zakaj sta potem zbežala in se skrila? Zakaj nista prišla takoj na dvor in sama povedala, kaj sta storila?"

"Bil je praznik svetega Ibisa, ptice krvi in zaljubljenega mesečine, in sva bila izbrana."

"Kdo vaju je izbral?"

"Hčerki zlatarja Ulamaka."

"In ti, tekač Buramak, kaj praviš ti?"

"Ponavljam to, kar je dejal moj tovariš. Bilo je natanko tako."

"Ali si vedel, da je prepovedano upirati se častniku faraona faraonov, velikega Semisa Ofirisa?"

"Ne."

"Ali si vedel, da je prepovedano oskruniti z atlantsko krvjo praznik svetega Ibisa?"

"Ne."

"Ali si vedel, da zapade smrti, kdor prelije kri na dan ptice ljubezni?"

"Ne."

"Princ princev," se je obrnil Libis k Aftagadu, kakšne so vaše pcstave v večerni deželi? Ali ne prepovedujejo ubijati Atlante? Ali ne prepovedujejo skruniti praznik svetega Ibisa? Ali ne kaznujejo z darovanjem na žrtveniku svetega Apisa zločince, ki se pregreše?"

"Postave v deželi mojega očeta, kralja kraljev, prepovedujejo moriti samo iz sovraštva in koristoljubja. Kdor se samo brani, ni zločinec, tudi če umori. Nasprotno, vsak vojskač kralja kraljev je dolžan kaznovati tistega, ki ga razžali. Praznik ptice krvi ni izjema, ker se pri nas ne slavi tako veličastno kakor v Semisirisu."

"V Semisirisu veljajo postave Atlantov."

(Dalje prihodnjič.)

Janko N. Rogelj:

Na kosilo vas povabim

J. N. Rogelj

Nešetokrat me povprašujejo znanci in prijatelji glede jedi in pijače v Sloveniji. Radi bi vedeli, če prave kranjske klobase še tako privlačno in nebeško dišijo; radi bi znali, če je golaš še tako dober predžujnik z dvema vrčkoma pive; stavijo vprašanja: Koliko stane liter dobrega vina, na primer: Cviček, bizeljsko, silvansko ali belokranjsko vino? Mnogim ostaja v spominu, kako dobro pivo se je dobilo v domovini. To bi radi vedeli.

O tem je težko govoriti, ker jedi se dobijo različne po ceni in okusu. To je prav tako, kakor je v Ameriki. Človek gre lahko v dobro restavracijo, ki ima zmerne cene; lahko gre v drago restavracijo, ki ima visoke cene; lahko gre slabo restavracijo, ki ima slabo hrano in tudi tako "slabe" ali nizke cene.

Resnica pri vsem tem pa ostane, da se je tudi v tem oziru precej spremenilo po 25 letih. Opazil sem, da vaške gostilne na deželi niso več tako založene z jestvinami in pijačo. Pred leti je bil užitek stopiti v vaško gostilno. Človek je poklical ali naročil šunke, klobase, kozarec vina ali steklenico pive. Gostilničarka ti je prinesla še doma pečena črna kruha, in prileglo se je človeku tako, da je v resnici poživel človeško življenje. Edino, kar znajo še napraviti v teh gostilnah je — dober račun.

Jaz večkrat potujem. Potovanje me je izučilo, da potnik ne sme preveč štediti z denarjem, ako hoče ohraniti dober želodec in dragoceno zdravje. Sicer mora tudi misliti na to, kot so že pravili pred leti: Kdor gre na Dunaj, naj pusti trebuh zunaj. Na vse je potreba paziti, ker skozi usta gre zdravje ali bolezen.

Za časa mojega bivanja v Sloveniji sem bil skoro vsaki dan v Ljubljani. Udomačil sem se v restavraciji "Miklič" nasproti glavnega kolodvora. Tam sem največkrat kosil ter tudi dobil večinoma vse, kar sem zahteval. Jodi, potreba in prostor mi je najbolj ugajal. Tam lahko izvoliš kosilo v prostorih restavracije ali na senenatem vrtu.

Ko človek prisede k mizi, mu natakarkaj prinese opoldanski jedilni list. Vsak dan imajo na opoldanskem listu dvoje pripravljenih kosil. Za 15 dinarjev dobite juho z rezanci, svinjsko stegno z zličniki, kompot ali močnato jed. Za 12 dinarjev vam prinesejo golaševo juho in telečjo pečenko s krompirjem in salato. Če si gost hoče privoščiti tudi vrček pive, stane malo 3.50, veliko 5 dinarjev. Pol litra vina okoli šest dinarjev.

Sedaj računajte: Jugoslovanski dinar je dva ameriška centa. Človek ima v Sloveniji vedno dovolj apetita. Nato vpliva dober in svež zrak. Sprememba kraja prav tako vpliva na človeka. Skoro vsak je lačen, toda dosti jih je, katerim jedi ne dišijo tako, kakor v Ameriki. Prav sam sem to zapazil, še bolj pa je to vplivalo na mojo ženo. Človek si ne more pomagati, kajti v Ameriki smo privajeni ameriški jedi. Mene je bila vedno najbolj slastna jed dunajski zrezek (pohana teletina), ko sem odhajal iz domovine pred 25 leti. Sedaj sem ga naročil v Ljubljani, Novem mestu in na Bledu, povsod v dobrih in priznanih kuhinjah, toda za me ni bilo več tistega dobrega in zaželjenega okusa in slasti. Drugega si nisem mogel reči kot: Pokvarjen Amerikanec.

Dobro. Naročimo si kosilo. Na-

takarski vajenec je že pri naši mizi. Fantič se klanja. To mora storiti. Prinese vam prtič ali servet, včasih tudi vodo. Ponaša takoj pristopi plačilni natakark, kateri vzame naročilo. Vsak mora povedati za-se. Vzame tudi naročilo za pijačo. Tudi on se klanja. Če vas enkrat spozna in ve, da vam je neljubo vsako klanjanje, potem isto opusti, ker hoče ustreči vsem gostom.

Potreba pri Mikliču je dobra. Mene se je dopadla. Tu imajo opravka z ljudmi različnih držav, zato razumejo potrebe in zahteve svetovnih potnikov. Tu di sanitarnost pride tukaj v poštev, katero povprečni ameriški Slovenec takoj pogreši na deželi naše Slovenije.

Mi smo zaužili naše kosilo. Sedaj je potreba plačati. Takrat je potreba poklicati: "Plačilni!" To pomeni: Plačati hočem, plačilni natakark, natakark pride. Obleden je v črno obleko, s črno kravato na beli srajci. Sedaj je potreba zopet povedati, kaj sem naročil. To je zelo nadležno. Če ima človek slab spomin, kako si more zapomniti vse. Jaz mu povem, da sem imel riževo juho, dunajski zrezek, grah, stročji fižol, brusnice, dva kruha in dva vrčka pive, zakar mi predložiti sledeči račun:

Juha	Din. 2.50
Zrezek	12.00
Grah	4.00
Fižol	4.00
Brusnice	5.00
Pivo	10.00
Kruh	4.00
	Din. 41.50
Napitnina	4.15
	Din. 45.65

Napitnino si plačilni natakark priračuna sam, to je deset odstotkov. Ali še veste, koliko je dinar? Če niste pozabili, tole kosilo je mene stalo okoli 90 centov ameriškega denarja. Pa kaj je mar to Amerikancem. Saj ne plačujejo z dolarji. To so jugoslovanski dinarji. Kdo bo vedno računat. Nekako čudno pa je pri tem dejstvo, da tujega denarja ni prav nič škoda. Včasih sem imel počutke, da jugoslovanski denar nima nobene vrednosti ter sem se kar čudil, da ga jemljejo v zameno blaga, jedi ali pijače. Ali ni to čudno in skoro nerazumljivo! Pa je vendar tako. To sem opazil tudi pri drugih Amerikancih.

Sedaj vidite, da kar se jedi tiče v Mikličevi restavraciji v Ljubljani, vse tistim, ki zahajajo v to restavracijo, ni potreba hoditi v Ameriko, ker v cenah imajo Ameriko kar tam.

Morebiti vas zanima jedilni list. Tukaj je. Juhe imajo različne cene, od Din. 1.50 do 3 dinarje. Goveje meso od Din. 7 do 11 dinarjev. Telečja ali svinjska pečenka 10 dinarjev. Telečji jeziček s hrenom 10 dinarjev. Pogledajte na drugo stran. Jedila po naročilu: Jetrca pražena 10 dinarjev, Ham and Eggs, 12 dinarjev, beefsteak z jajcem 14 dinarjev, telečji steak 12 dinarjev in možgani z jajcem 10 dinarjev.

Različne prikuhe od 3 do 4 dinarje. Mnogovrstne solate od 3 do 6 dinarjev. Kompoti od 4 do 5 dinarjev. Vina so po 12 dinarjev liter, z izjemo dingač 14 dinarjev in tokajc 24 dinarjev. Pivo v steklenicah, Union Bock, 6.50 dinarja, ali okoli 13 centov.

Sedaj ne mislite, da je povsod tako drago. Ampak tukaj je tako. In če se drugod dobi polovico ceneje, morebiti še cenejše, ali bi soglašalo s plačami, kateri imajo danes delavci v Sloveniji? Navadni delavci zaslužijo od 2.50 do 3.50 dinarja na uro. V desetih urah bi zaslužil od 25 do 35 din. Zidarji in tesarji imajo od 4 do 4.50 dinarja na uro; rudarji v premogorovih po 50 dinarjev na dan, pri čemur je vračunjeno prosto stanovanje, kurjava in razsvetljava. Strojevodja na železnici zaslužijo od 2000 do 2500 dinarjev, a kurjač od 1300 do 1500 dinarjev na mesec. In stanovanj: Kuhinja in mala soba brez kopal-

nice od 200 do 350 dinarjev na mesec; stanovanje: dve sobi, kuhinja, mala soba in kopalnica 800 dinarjev; potem tri sobe s kuhinjo, kopalnico in kabineto od 1000 do 1500 dinarjev, ali od 20 do 25 dolarjev. Jaz sem si ogledal stanovanje za 800 dinarjev na mesec. Bilo je moderno na Ljubljano, toda pogrešil sem takoj udobnost ameriške stanovanjske hiše, kjer je vsaki prostor porabljen. O tem bi se lahko napisalo čisto posebno poglavje.

Tako. Jaz sem vas povabil na kosilo, toda kosila vam nisem naročil in tudi ne plačal. Samo številke sem serviral. Ampak tudi to je potrebno. Številke kažejo sorazmerje, ki je merodajno, ako hočemo biti poučeni tudi o delu in cenah v Jugoslaviji. Ampak to je pač samo toliko upogleda, v kolikor se ga vam more dati pri mizi v Mikličevi restavraciji v Ljubljani.

Klanjam se! — Želim vam dober tek! — Hvala!

DOPISI

(Nadaljevanje s pete strani)

družino Brecetovo, katere oče dela na WPA, sin pa pohaja višjo ameriško javno šolo. Končno se spomni sin na veliko borzo, kjer se kupuje in prodaja razne vrednostne listine in sugestira materi, da bi tudi on poskusil pri tem svojo srečo. Končno mu mati izroči svoje skrite, borne prihranke, s katerimi sin odide na borzo špekulirati, kjer s spretnim igranjem takoj naredi primeren profit, ki ga prinese domov materi. Brecetovi se že po prvih sinovih uspehih na borzi preselijo v boljše stanovanje, v odličnejši del mesta, kjer si nabavijo telefon itd. Tudi se skušajo moderno oblačiti, kar pa naredi vso igro še bolj komično, tako da se mora človek nehoté smejati naprej in naprej izvajanju gospe Brecetove. Je to pravzaprav imenitna komedija, ki se zaključ s popolnim uspehom za Brecetovo družino. Sin dnevno kupuje in prodaja "dinamit in smodnik," ker je danes največji predmet na borzi in bazira na sreči ali nesreči evropskega položaja. To je zanimiva komedija in jo toplo priporočam odrom za vprižoritev.

"PLEHAR", vesela igra v štirih dejanjih. Iz življenja ameriških Slovencev iz časov, ko smo imeli po raznih naselbinah velike "boarding" hiše in salune. 14 oseb. Vrši se v Leadville, Colo., pri salunarju Kleku, predpustom, v polpreteklem času. Glavni karakter in dober značaj predstavlja "plehar", slovenski potatnlmi prodajalec zlatnine in srebrnine, od katerih še večina živi, nekateri so pa že trudni legli k počitku. Igra prikazuje dobre in slabe značaje ljudi in družine, ki se nahajajo v tem boarding housu; importiranje deklet iz starega kraja za dekle, ki se potem može, salunar pa iz tega kuje dobičke zase potom

visoki dostojanstveniki nekdanjega turškega cesarstva. Vrana je bil v 16. stoletju sedež turškega namestništva in v tej dobi je igral važno vlogo poturčen domačin Jusuf Macković. V Vrani je imel svoj sedež tudi slavni Halil-beg, ki je vodil ogorčene borbe z Benečani. Leta 1688 se je njegova vojska z Benečani borila na Vranskem polju in Halil-beg je bil ujet. Zmagovalci so ga odpeljali v Benetke in tam je v ujetništvu izhiral, ali pa se ga ubili. Mnogo verjetnosti ima domneva, da je bil najdeni pečatni prstan last Halil-bega.

"SNUBAČI", veseloigra v enem dejanju. 6 oseb. Igra predstavlja mlado slovensko vdovo v Ameriki, ki je za svojim pokojnim možem, ki je bil tujec, dobila precej zavarovalnine, deloma od slovenskih Jednot in Zvez in deloma od inšurenca. Prijateljica Fanny jo na vsak način hoče omožiti, ji zato priredi party na katerega povabi več snubačev, izmed katerih naj bi si vdova Mara enega izbrala, kar se tudi zgodi, pa tudi Fanny dobi ženina zase. Igra je jako šaljiva in priporočljiva za vprižoritev kjerkoli. Izlvala bo salve smeha med občinstvom.

"OJ, HIŠICA OČETOVA", božična igra v enem dejanju. Godi se v starem kraju, kjer se na božični večer snidejo pod krov domače hiše skoraj po vsem svetu razkropljeni otroci, da z roditelji zopet enkrat praznujejo skupno srečen božič. Je močna božična igrica, jako ganljiva in zelo primerna za ustvariti božično atmosfero, primerna samo o božičnem času.

Vse te navedene igre se izposojuje z vlogami vred društvom Jednot in Zvez, dramskim društvom in klubom, proti jako zmerni odškodnini za vprižoritev. Vsa pojasnila se dobi pri podpisaneemu, kot tudi igre.

Erasmus Gorshe,
1116 E. 72 St.
Cleveland, O.

STAR PEČATNI PRSTAN

Na Vranskem polju, kjer so izkopali že mnoge ostanke iz turške dobe, so zdaj našli pečatni prstan, ki ima vrezan meč ter polmeseč z zvezdo. Take pečatne prstane so nosili samo

LEO ZAKRAJŠEK
GENERAL TRAVEL SERVICE, INC.
302 EAST 72nd STREET
NEW YORK, N. Y.

Potniška pisarna, zastopstvo parobrodskih družb. Notarski in drugi posli v zvezi s starim krajem.

Cene denarnih pošilk:

za \$ 5.00 200 Din	za \$ 6.35 50 Lir
za 11.65 500 Din	za 12.25 100 Lir
za 23.00 1000 Din	za 29.50 500 Lir
za 45.00 2000 Din	za 57.00 1000 Lir

Posiljamo tudi v U. S. dolarjih. — V slučaju nujnosti izvršujemo nakazila po brzojavnem pismu in direktnem kablu.

NAJCENEJŠI SLOVENSKI DNEVNIK V AMERIKI JE ENAKOPRAVNOST
Naročnina za celo leto izven Clevelanda je 4.50
Društvom in posameznikom se priporočamo za tiskovine. Unijsko delo — zmerne cene
6231 ST. CLAIR AVE. Cleveland, Ohio

SPOMIN NA STARO DOMOVINO
"NAŠI KRAJI"
ZBIRKA 87 SLIK iz vseh krajev Slovenije. V finem bakrotisku na dobrem papirju, v velikosti 5x7 1/2 inčev
Ta krasna zbirka, vas stane samo \$1
SPADA V VSAKI SLOVENSKI DOM

Največja zaloga slovenskih knjig v Ameriki!
V knjigarni "Glasa Naroda" lahko dobite vsakovrstne slovenske knjige naših priznanih pisateljev: Cankarja, Tavčarja, Jurčiča, Preglja, Kmetova, Milčinskega, itd. V zalogi imamo prevode del svetovnoznanih mojstrov! Gospodarske, gospodinske in poučne knjige. Igre, pesmi, zemljevide.
Ljubitelji lepe knjige naj pišejo po cenik knjig, ki jih imamo v zalogi.

GLAS NARODA (Dep. K) 216 W. 18th Street, New York

Važno za vsakoga
KADAR pošiljate denar v stari kraj! KADAR ste namenjeni v stari kraj! KADAR želite koga iz starega kraja! KAHE prodajamo za vse boljše parnike za najnižji cenil in seveda tudi za vse letete.
Potniki so z našim posredovanjem vedno zadovoljni.
Denarne pošiljke izvršujemo točno in zanesljivo po dnevnem kursu.

V JUGOSLAVIJO	V ITALIJO
za \$ 2.55 100 Din	za \$ 6.35 50 Lir
za 5.00 200 Din	za 12.25 100 Lir
za 7.20 300 Din	za 29.50 500 Lir
za 11.65 500 Din	za 57.00 1000 Lir
za 23.00 1000 Din	za 112.50 2000 Lir
za 45.00 2000 Din	za 167.50 3000 Lir

Posiljamo tudi denar brzojavno in izročeno v izplačilu v dolarjih. V vašem lastnem interesu je, da pitite nam predno se drugje poslužite, za cene in pojasnila.

Slovenic Publishing Co.
(Glas Naroda—Travel Bureau)
216 West 18 St. New York, N. Y.

SVILNATE ZASTAVE, slovenske zastavne trakove z društvenimi napis, prekoramnice in regalice.
URE, prstane, demante, zlatnine in srebrnine, dalje Zenith in Sparton radio i.t.d.
Vzorci in pojasnila pošiljam brezplačno.
IVAN PAJK (PIKE)
24 MAIN ST.
CONEMAUGH, PA.

August Kollander
6419 ST. CLAIR AVENUE
Cleveland, Ohio
v Slovenskem Nar. Domu
PRODAJA parobrodne listke za vse prekomorske parnike.
POSILJA denar v staro domovino točno in po dnevnih cenah.
OPRAVLJA notarske posle.
Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamenke.

VLOGE
v tej posojilnici zavarovane do \$5,000.00 po Federal Savings & Loan Insurance Corporation, Washington, D. C.
Sprejemamo osebne in društvene vloge.
Plačane obresti po 3%
St. Clair Savings & Loan Co.
6235 St. Clair Avenue HEND. 5674